РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 29-го марта 1917. Ч. 37. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, March 29, 1917. No. 37.

ПОГОЛОСКИ ПРО ОКРЕМИЙ МИР З РОСІЄЮ.

АНҐЛІЯ ВТРАТИЛА ДОСИ В МІСЯЦИ МАРТІ 255 КОРАБЛІВ НА 420.000 ТОН.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НІМЕЧЧИНА ПРЕДЛОЖИТЬ РОСІЇ НЕБАВОМ УСЛІВЯ ОКРЕМОГО МИРА.

ЛОНДОН, 27. марта. — З Амстердаму доносять:

„На біржу в Амстердамі прийшли вісти з Берліна, що в Німеччині рознесла ся чутка, що Росії предложено услівя в справі заключеня окремого мира.

„Услівя, які мала предложити Німеччина Росії, мають бути слідуючі: Цілковита самоуправа для Польщі, зінтернаціоналізоване Царгорода, опорожнене Росією австрійських земель і російський протекторат над Вірменією.

ВОЄННІ ОПЕРАЦІЇ НА СХІДНІМ ФРОНТІ ОЖИВЛЕНІ. — 360 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 27. марта. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Коло Ілюкста (над Двиною) німецькі патрулі полонили в останних двох днях 30 салдатів. Таксаме число салдатів взято вчера враз з одним машиновим крісом в околиці Сморгоня.

„На полудневий захід від Баранович перевели німецькі війска успішний наступ на становища російських війск. На західнім березі ріки Щари здобуто окопи неприятеля. Притім полонено поверх 300 салдатів і здобуто 4 машинові кріси і 7 метавок.

„На захід від Луцка, на північ від зелїзничого шляху Золочів-Тернопіль і в околиці Бережан російські війска по довшім бомбардованю розпочали наступ. Всі напади відбито з великими втратами для неприятеля.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: На полудне від долини ріки Тротус (в Молдавії) відбито напади російських війск коло Мадярош.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Положенє не змінило ся".

РОСІЙСЬКІ КНЯЗЇ ЗРІКАЮТЬ СЯ СВОЇХ ЗЕМЕЛЬ В КОРИСТЬ ДЕРЖАВИ.

ПЕТРОГРАД, 27. марта. — Великі князї і князї вислали нинї до нового правительства спільну телеґраму, в якій заявляють, що вони не лише годять ся з уступленем з престола великого князя Михайла Александровича, але навіть є готові зречи ся всїх своїх прав і державних маєтків, які вони доси уживали.

Телеґрама звучить:

„Великі князї: Николай Николаєвич, Николай Михайлович, Александер Михайлович і його родина, Борис Владимирович, Сергій Михайлович, Ґеорґій Михайлович і Дмитро Константинович, і князї: Гаврил Константинович, Ігор Константинович і Александер Ольденбурський, переняті любовю вітчини, годять ся цілковито з поглядами, які є висловлені в резиґнації великого князя Михайла Александровича і заявляють, що будуть в кождій справі попирати нове правительство.

„Щодо справи апанажів (платнї і землї, які побирали члени царської родини від держави) то після їх гадки вони повинні належати до державного скарбу".

ДНЯ 7. ЦЬВІТНЯ РОСІЯ МАЄ БУТИ ПРОГОЛОШЕНА РЕПУБЛИКОЮ.

ПЕТРОГРАД, 27. марта. — Що Росія одержить републиканський устрій, вважають нинї вже за річ зовсім певну. Дня 7. цьвітня має відбути ся величезна демонстрація в Петроґрадї за републикою. Надіють ся, що того дня буде Росія проголошена републикою.

НІМЕЦЬКІ СОЦІЯЛЬНІ ДЕМОКРАТИ ДОМАГАЮТЬ СЯ МИРА З РОСІЄЮ.

СТОКГОЛЬМ, 27. марта. — У вступній статї під заголовком „Ми і Росія", яка була поміщена в соціялістичній часописи „Форвертс", автор, котрий займає дуже впливове становище серед німецьких соціяльних демократів, висказує між иншим отсї гадки:

„В протягу половини столїтя німецьке оруже промостило шлях для горожанської свободи на сходї і на заходї. Се, що стало ся у Франції в 1870 роцї, тесаме повторює ть ся нинї в Росії. І як в 1870 роцї ми, німецькі соціяльні демократи, підчас війни повитали молоду французьку републику, таксамо нинї тїшимо ся упадком російського царату.

„Воєнна ціль німецьких соціяльних демократів зістала отсим осягнена. Проти нас не стоїть вже нинї на сходї царат, але великий нарід, якого ми ніколи не ненавиділи. Він стоїть проти нас ще покищо яко ворог, але пізнійше, в мирній будучности, може стояти яко приятель і союзник.

„В тій хвилї, в якій в Росії змагають ся зі собою о власть жажда заборів середних верств і жажда мира пролетаріяту, зближаєть ся рішаюча година для внутрішної і вившної полїтики Німеччини. Наше теперішне становище рішить про наше відношенє до Росії не лише підчас війни, але на сотки лїт після війни. Коли Росія не перестане тепер бути нашим ворогом, то вона позістане ним через сотки лїт".

Американський посол про теперішні відносини в Росії.

ВАШИНҐТОН, 27. марта. — Американський посол, Френсіс, доносить телеґрафічно з Петроґраду до департаменту для заграничних справ, що відносини в Росії поправляють ся.

З телеґрами посла виходить, що заворушеня зовсім устали і панує цілковитий спокій. З того заключають, що нове правительство є вповні паном положеня та що небезпечну аґітацію, яку розпочали були соціялісти і инші радикальні елементи, ударемнено.

Всеж однак панує страх, що успішний наступ Німців в напрямі Петроґраду зробив би велике враженє на російський нарід і армію. На случай поважної небезпеки для Петроґраду столиця Росії буде перенесена до Москви.

Занепокоєнє з приводу сподіваного наступу Німців.

ЛОНДОН, 26. марта. — З Петроґраду доносять, що з приводу сподіваного наступу Німців на півночи запанувало велике занепокоєнє. У військових кругах панує переконанє, що Німці, скоротивши боєвий фронт у Франції, переведуть сильний наступ проти Росії, заки вона зможе прийти до себе і упорядкувати свої внутрішні справи, спричинені революцією.

Внутрішні відносини в Росії помимо зусиль правительства і провідників, які думають дальше енерґічно вести війну, є дуже непевні. Самі провідники признають, що треба буде богато часу, заки вдасть ся привернути карність в армії і фльотї.

Соціялісти аґітують за миром.

Аґітація за миром приймає щораз більші розміри. Підносять ся гадки, щоби ужити зовсім радикальних способів до скорого покінченя війни.

Соціялістична часопись „Правда" оголосила резолюцію головного комітету соціялістичної партії, в якій взиваєть ся жовнірів, щоби опустили окопи і перейшли до Німців. У відозві говорить ся, що такий крок причинив би ся до безпроволочного покінченя війни, а тодї армія і нарід могли би перевести спільними силами реорґанізацію держави і положити раз на все конець пануючим верствам в Росії.

Невдоволенє серед війска і робітників.

Міністер війни Ґучков, оголосив вже кілька маніфестів до війска і до народа. У своїх маніфестах міністер війни зовсім не закриває небезпеки, яка грозить Росії.

Серед робітників ведеть ся сильну аґітацію за миром і робітники грозять страйками, щоби довести як найскорше до покінченя війни.

Таксамо і серед війска панує щораз більше невдоволенє. Жовнїри не довіряють своїм комендантам, які старають ся їх переконати, що вислїд дальшої воєнної кампанії принесе повну побіду Росії.

Міністер Ґучков на боєвім фронтї.

ЛОНДОН, 27. марта. — Міністер війни, Ґучков, виїхав з Петроґраду на кількаденний побут на північнім боєвім фронтї.

Ґучков відбув на боєвім фронтї коло Риґи перегляд війск. Війско витало його серед великого одушевленя. Ґучков виголосив до жовнїрів кілька горячих промов, взиваючи їх до карности і посьвяти для добра вже вільної вітчини.

Воєнна нарада.

Нова воєнна рада, в склад котрої входить міністер війни, міністер для заграничних справ і міністер фінансів, відбула нинї засїданє, на котрім обговорено средства і способи для реорґанізації головної команди над війсками і фльотою. Цїла армія і фльота мають бути підчинені міністерству війни.

Основанє „републиканьско-демократичної партії".

ПЕТРОГРАД, 25. марта. — Нинї основано нову партію під назвою „републиканських демократів".

До неї належить кілька поступових членів думи, президент міста Петроґраду, шеф міліції, префект і инші високі урядники.

Нова партія є партією державною. Головною задачею сеї нової партії є займити ся орґанізацією при виборах до національних зборів.

Комісія для провіреня діяльности бувших міністрів.

ЛОНДОН, 27. марта. — З Петроґраду доносять, що дума установила окрему комісію для провіреня діяльности бувших міністрів і урядників старого режіму.

Комісія розпочала сейчас свою працю. Зібрані матеріяли будуть предложені прокураторії, яка на їх підставі виготовить акт обжалуваня.

Женщини не будуть брати участи в голосованю.

Міністер справедливости, Керенський, який недавно заявив ся за признанем женщинам права голосованя, сказав нинї, що буде річию неможливою, щоби жіноцтво вже при найблизших виборах могло голосувати, бо не буде часу на переведенє такої реформи.

Росія не хоче вже Царгороду.

ПЕТРОГРАД, 27. марта. — Міністер справедливости, Керенський, заявив ся за тим, щоби Царгород і Дарданелї полишено Туреччинї. Натомісць при мирових переговорах Росія буде домагати ся, щоби Царгород і Дарданелї були отверті для міждержавної мореплавби.

Революціонери молять ся перед образом ґр. Толстоя.

Велика товпа селян, жовнїрів і робітників удала ся до Ясної Поляни перед дім помершого ґр. Толстоя. Депутація просила графиню, аби вона винесла портрет ґр. Толстоя. Люди поклякали перед образом, співаючи патріотичні пісні.

НА МОРИ:

В ПРОТЯГУ МІСЯЦЯ МАРТА АНҐЛІЯ ВТРАТИЛА 255 КОРАБЛІВ НА 420.000 ТОН.

ЛОНДОН, 27. марта. — Лорд Чарлс Бересфорд у своїй промові, яку виголосив нинї в палатї лордів, заявив, що втрати Анґлії на мори виносять в місяци мартї 420.000 тон.

Лорд Бересфорд, обговорюючи справу бльокади подав до відома палати отсе:

„Небезпека, яка Анґлії грозить зі сторони німецьких підводних лодок, стає з кождим днем більша.

„Від 1. марта до нинї німецькі лодки затопили 255 анґлійських кораблів на 420.000 тон. Треба надіяти ся, що число жертв буде зростати в міру того, коли настане погода і днї будуть довші. Годї довше укривати перед народом грізну небезпеку".

У дальшій своїй промові представив бесїдник, що всї зусиля, аби протиділати кампанії німецьких підводних лодок, показали ся безуспішними. Він заявив:

„Нема найменьшого сумніву, що Німці будують більше число лодок ніж ми є всилї затопити. Також я є переконаний, що Німеччина має більше війска і поживи ніж ми думаємо".

НІМЕЦЬКІ ЛОДКИ ЗАТОПИЛИ ЗНОВА 76 КОРАБЛІВ НА 80.000 ТОН.

БЕРЛІН, 26. марта. — Німецька адміралїція доносить, що в останних кількох днях підводні лодки знова затопили 25 пароплавів, 14 кораблів вітрильних і 37 рибацьких. Разом затоплено 76 кораблів на 80.000 тон.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „СТ. ЛУІС" ПРИБУВ ДО АНҐЛІЇ.

ВАШИНҐТОН, 26. марта. — Секретар маринарки, Данєлс, подав урядово до відома, що зоружений американський корабель „Ст. Луіс" прибув нинї щасливо до анґлійської пристани.

„Ст. Луіс" се перший американський зоружений корабель, який від дня оголошеня Німеччиною бльокади опустив американську пристань і доплив до Европи.

НІМЕЧЧИНА ЗАПЕВНЮЄ ЛИТВІ САМОУПРАВУ.

АМСТЕРДАМ, 26. марта. — Литовська делеґація, яка перед кількома днями була у німецького секретаря, д-ра Цімермана, одержала запевненє, що німецьке правительство по скінченю війни надасть Литві самоуправу.

Литовська делеґація предложила жаданя свого народа в справі ріжних реформ.

—o—

МАКЕНЗЕН ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ ТУРЕЦЬКИХ ВІЙСК.

ЛОНДОН, 26. марта. — Доносять, що ґен. Макензен удав ся до Царгороду, щоби обіймити головну команду над турецькими війсками.

Макензен має займити ся передівсім переведенєм реорґанізації турецької армії.

(Урядового потвердженя сеї вісти з Німеччини доси нема).

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

В Італії прийшло до заворушень з приводу голоду.

БЕРЛІН, 26. марта. — З достовірних жерел доносять з Італії до Швайцарії, що в Медіолянї та в инших містах середущої і північної Італії прийшло до грізних заворушень з приводу голоду. Великі товпи народа уряджували демонстрації на улицях міста, домагаючи ся скорого покінченя війни. В богато містах треба було ужити війска для втихомиреня бунтів.

Італійська цензура заборонила подавати якінебудь вісти про голодові заворушеня.

Цілковитий брак опалу.

ЦІРІХ (Швайцарія), 27. марта. — З Люґано доносять, що кампанія німецьких підводних лодок спричинила цілковитий застій в італійськім промислї. Богато фабрик закрито з причини браку угля і инших опалових матеріялів.

Рух на зелїзницях з причини браку угля обмежено до можливих границь. На деяких шляхах курсує лише по одному або два поїзди на добу. На деяких побічних шляхах зелїзничий рух зовсім застановлено. (Італія діставала донедавна весь уголь з Анґлії).

—o—

АРҐЕНТИНА ЗАБОРОНИЛА ВИВІЗ ЗБІЖА І МУКИ.

БУЕНОС АЙРЕС, 26. марта. — Арґентинське правительство видало заборону вивозу пшениці і муки.

Розпорядженє війшло з нинїшним днем в житє.

(В останнім роцї Арґентина продала воюючим державам 64 мілїонів бушлїв збіжа і муки).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертають ся.

ДОЛЯ РОСІЇ І ЇЇ НАРОДІВ БУДЕ ПОРІШЕНА НА ПОЛИ БИТВИ.

Останні вісти, що надходять з Петрограду, не дають ясного образу про відносини, які в дійсности панують тепер в Росії.

Треба однак догадувати ся, що нове російське правительство порішило за всяку ціну провадити війну дальше до успішного кінця. На се вказують численні заяви теперішного міністра для заграничних справ, проф. Мілюкова, та манїфести і поїздки міністра війни, Гучкова, на боєвий фронт. Хоч з другої сторони вісти доносять про сильну аґітацію радикальних елементів серед робітників і жовнїрів за скорим покінченєм війни і заключенєм мира, то здаєть ся, що воєнна партія взяла таки верх над опозицією.

Не дасть ся ніяк заперечити, що головною і безпосередною причиною перемін, які в послїдних тижнях мали місце в Росії, була невдача російських війск на поли битви.

Головним командантом російських війск був найперше великий князь Николай Николаєвич, а по нїм обіймив команду сам цар. Одному і другому щастє не дописало. Цїла вина мусїла впасти в першій мірі на них. І се довело до того, що цар мусїв уступити не лише зі становища команданта, але й з престола.

Коли би російським війскам було пощастило ся і вони, замісць втратити Польщу, Литву і Курляндію, стояли би нинї в Шлезії, Позначщинї і в Прусах, то більше нїж певно, що до революції в Росії було би не прийшло. Противно, побіда російських війск була би ще в двоє скріпила становище царя і його режіму.

Нове російське правительство виступає тут знова в першій мірі яко воєнна партія. Нове правительство бажає вести дальше війну. Тому й доля його буде залежати від успіху або невдачі на поли битви.

Коли йому пощастить ся і російські війска віднесуть побіду, нове правительство удержить ся. Колиж прийде нова невдача, нове правительство розлетить ся так, як розлетів ся царський престол.

Заходить тепер питанє, що тодї стане ть ся, хто тодї візьме у свої руки керму держави. Тут є дві можливости: або власть захоплять знова елементи реакційні, або елементи зовсім крайні. Нова невдача на поли битви улекшить їм аґітацію проти теперішного правительства. І реакція і крайні елементи були і є за заключенєм скорого мира.

Коли би реакція захопила у свої руки власть, то в Росії настали би часи страшнійші нїж були колинебудь дотепер. Темні маси російського народу дали би легко зворохобити ся проти провідників нового ладу, приписуючи їм причину цїлої невдачі.

Нове правительство, котре є сьвідоме наслїдків, які його чекають на случай нової невдачі на поли битви, докладає всїх старань, аби тїй невдачі запобігти. Нове правительство розпочало дуже ризиковну гру, якої вислїд принесе йому або цїлковиту побіду або цїлковитий упадок.

Останні вісти з Петрограду доносять, що Німеччина нагромаджує величезні війска на східнім фронтї і ладить ся до великого наступу проти Росії. Небавом можна надїяти ся, що на східнім фронтї прийде до великих рішаючих боїв. Їх вислїд може порішити не лише долю Росії, але взагалї вислїд цїлої війни.

Положенє Анґлії небезпечне.

Лондонський тижневник „Нейшен", який при ріжних нагодах вже нераз розкривав правду перед очима анґлійського народу, помістив статю, в котрій представляє критичне положенє Анґлії під теперішну пору.

Автор статї представляє, що Анґлії грозить велика небезпека не лише на мори з приводу живої акції нїмецьких підводних лодок, але також і на воєннім теренї на суши та у себе дома.

Ми мусимо признати, — говорить автор згаданої статї — що Німеччина на поли несподїванок була все перша. Може жадні події, які Нїмцї перевели від початку війни, не мали на собі так сильного пятна холоднокровного вирахуваня як ті події, котрих вони довершили в останних місяцях, зглядно тижнях.

Ми мусимо раз до сього признати ся, що наш край під кождим оглядом находить ся в станї облоги, та що нема під теперішну пору найменьшого вигляду, аби найти способи, які могли би сьому протиділати.

Коли візьмемо під розвагу якийнебудь проєктований спосіб для піднесеня продукції, чи то на поли средств поживи чи будови кораблів, або якийнебудь спосіб нових заряджень в справі ліпшого роздїлу средств поживи, то сейчас стає перед нашими очима цїлий хаос.

Таксамо маєть ся справа, коли розважимо наше положенє на мори, яке набирає грізного, коли не критичного вигляду. Тесаме мусить ся сказати і про воєнні операції на суши. Всї наші зусиля за час останних пять місяців показали ся остаточно даремними. Наша армія не доросла до задачі, яку вона повинна була перевести.

На західнім теренї війни (у Франції) неприятель перевів найбільший відворот від часу битви над рікою Марною (в серпни 1914 р.), але в сїм случаю здобув він собі повну славу. Ми знаємо дещо про ціль сього відвороту. Нас зовсїм се не може тїшити, що нїмецькі війска опорожнили Ґранкур в такий спосіб, що ми сього навіть не завважили. Відтак Нїмцї опорожнювали одну місцевість за другою, а ми, не знаючи про те, цїлими тижнями острілювали вже опорожнені Нїмцями становища. А прецїнь було можливе сьому запобігти і ударемнити відворот неприятеля.

Треба подивляти, як Нїмцї переводять воєнні операції після плянів, які собі уложать. Вони уступили з лябиринту окопів і полишили їх у спадщинї нашим війскам. Нїмцї уступають на свої нові сильні становища, получені густою сїтию зелїзниць, а наші війска, віддалені від своїх первісних становищ, мусять машерувати через болота і багна, які спричинили наші власні ґранати.

Тут дїйсно розходить ся о положенє, серед якого опинили ся наші війска, а супроти якого вони є майже безрадні. Приготовленя до нового великого наступу будуть вимагати богато часу. Ми мусимо будувати нові дороги, нові зелїзницї. Боїмо ся, що не зможемо використати відвороту нїмецьких війск. Боїмо ся, що ми не будемо всилї навіть о три-чотири милї наперед перевести наші гармати. Цїлий опорожнений терен се спричинені ґранатами ями, наповнені водою. Отсе є задача, якої розвязанєм мусять займити ся під теперішну хвилю наші команданти.

Коли би Нїмцї навіть рішили ся опорожнити ще більше терену і уступити на лінію Арра-Сейли, то се було би лише доказом, що на чолї нїмецьких війск стоять висші військові ґенії нїж колинебудь дотепер. Коли Нїмцї були би робили зусиля за всяку цїну задержати ті місцевости, які вони тепер опорожнили, то ми мали би перед собою слабшого противника нїж теперішну Нїмеччину, яка перевела відворот. Перше було би доказом ослабленя і нерозваги, друге є доказом великої сили і осторожности.

ПРО УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

Наші національні вороги, в яких інтересі лежить поневолювати наш нарід і тягнути з нього зиски, видумують і пускають у сьвіт несотворені річи. Одні говорять, що українського народу не було, нема і не може бути, другі знова кажуть, що Українцї „народили ся" аж в найновійших часах. Москалї твердять, що не було українського народу нїколи і нема його тепер, а Поляки знова кажуть, що українство — се овоч австрійських корон та нїмецьких марок. Таких арґументів уживають наші національні вороги, які боять ся, щоби з хвилею нашого самостійного житя не втратити жерел свого матеріяльного істнованя.

Ми однак, котрі найлїпше самі себе знаємо, мусимо згадати минувшину, заглянути в теперішність і дати ворогам докази, що ми були, маємо право і будемо народом у сїмї вольних народів сьвіта. Доказом нашого колишного, теперішного і будучого істнованя є наша культура!

А тепер поговорім про українську культуру.

Чи була колинебудь українська культура?

Чи маємо ми тепер свою власну культуру?

Чи наша культура має будучність перед собою?

Нинї кождий з нас се знає і, не надумуючи ся, скаже: **так.** Всї ми знаємо, що була колись у нас культура; почуваємо, що й тепер маємо свою культуру; віримо, що і в будучности українська культура процвитати-ме пишним цьвітом. Але двайцять-трийцять лїт тому такі твердженя стрінули би були ще сумніви і протести. Наші люди довго не вірили в свою культуру, не вірили навіть в можливість української культури. І справдї, коли би прийшло ся дати докази істнованя нашої культури, то в тих часах тяжко було знайти дані і арґументи. Наше культурне житє плило тодї ще несьміло струєю, а память про культуру минувшини була слаба і неясна.

І коли тепер скарби минувших віків відкрили ся перед нами, то се заслуга новійших дослїдів на поли історії, лїтератури і штуки. Нинї образ минувшини стоїть перед нами ясний і виразний і про давну українську культуру знаємо вже дуже богато; нинї було би навіть сьмішно доказувати істнованє нашої культури; — говорити можна тільки про її богацтво і ріжнородність. Пригадаємо тут найважнійші річи з давнїйших часів, не шукаючи повноти і докладности.

Починаємо від такої справдї культурної сфери житя як штука. І так архітектура починаєть ся у нас з христіянством і в початку в камінних будовах іде за візантійськими взірцями; але зчасом стає дуже чутка на впливи з усїх сторін і протягом віків переходить всї західні стилї, починаючи від романського аж до ренесансу, бароку і пізнїйших течій. Архітектура деревляна в церковних будовах також не сторонить від чужих впливів, але в своїй основі має місцеві, народні мотиви; в сїльських будовах народний елемент бере гору і дає ориґінальні будови о незвичайнім богацтві типів і відмін.

Подібну дорогу переходить малярство; в початках наслїдує грецькі взірцї, але рівночасно набирає такої сили, що **впливами своїми сягає навіть до корінної Польщі** (в 14. віці); пізнїйше підходить почасти під впливи ренесансу, але від 16. віку стає чимраз більше самостійне і приносить цїлий ряд прегарних робіт — на жаль дотепер мало розслїджених і мало відомих ширшим кругам. Артистичний промисл в ріжних часах доходить до розцьвіту в ріжних галузях: в княжній Україні розвиваєть ся мозаїка і тонкі ювілєрські роботи; по містах 14. до 18. віків процвитає золотарство; на Гетьманщинї повстає артистичне гончарство, виріб чудових килимів, вишивок і инші того рода роботи, які і дотепер є прикрасою нашої народньої штуки.

Лїтература від початків історичного житя служила вірним висловом артистичних поглядів і суспільних та культурних змагань української нації. Воєнні часи відбили ся в лицарській поезії, що тягнеть ся від княжих походів, політичні події знайшли своє зеркало в лїтописях, церковне житє зродило релїґійну лїрику, а шкільне житє дало почин драмі і сатирі.

Можемо нинї витворити собі ріжні типи культури і побуту, в яких жила Україна в минувшинї. Яка ріжнородність форм: боярсько-княжа культура, шляхотсько-маґнатське житє, міщанський побут, духовеньство, козаччина, культура Гетьманщини, шкільний побут ріжних часів — все те проживав наш нарід і в ріжний спосіб проявляв свою індивідуальність.

Зі старої культури зродила ся наша нова культура, яка до розцьвіту прийшла аж в останних трох-чотирох десятилїтях. Наші часи, се переломова епоха в розвитку культури кождої нації, а також культури української.

Хоч українське культурне житє нераз ішло високо, то ще нїколи культурний рух не був так живий і всесторонний, як в передвоєнних часах. Українське житє кипіло на всїх полях, обхопило було богато нових царин, а старі змінювало і поглублювало безнастанно.

На першім місци стояла українська наука — витвір нових часів, бо в давнїйших епохах можемо знайти лише маленькі початки наукового дослїду. В передвоєнних часах найгарнїйше розвивали ся ріжні галузи українознавства: історія, лїтература, етноґрафія — на тих полях зроблено вже дуже богато.

Що українська наука розвивала ся, то се вказує найкрасше постійний зріст українських катедр на львівськім унїверситетї. Коли би не перепона з чужої сторони, то ми в Галичинї були би мали вже український унїверситет. Про зріст наукових інтересів сьвідчать найкрасше українські бібліотеки і музеї, які ми мали в Галичинї перед війною. Про наше нове письменство не треба говорити богато. З гордостию можемо вказати ряд імен, якими не посоромила би ся й західна Европа. Знаємо добре, кілько зробила лїтература для відродженя нації, з якою увагою слїдила все за поступом нашого житя, як живо відповідала на всї злободневні питаня; розуміємо, що **письменство зробило нас культурним народом.**

В области штуки музика у нас стоїть найвисше і має найбільше національний характер. Малярство і різьба мають своїх визначних представників, а архітектура вже шукала нових доріг.

Ще більший рух бачимо на полях, через які ширить ся культура в далеких кругах. Наше шкільництво не здобуло ще повної самостійности, але сама боротьба за нього, се вже культурне явище.

Преса, найбільше меткий і рухливий характер культури, розвивала ся успішно, зростала чисельно і поглублювала ся у всїх напрямах.

Згадати треба ще про наше політичне житє, про рух видавничий, партійний і товариський.

Найцїннійша з усього є та прикмета, що в нас випробила ся сьвідомість, що всї мусимо працювати для свого народу і для його культури. Колись наші люди такої сьвідомости не мали і нераз без сорому і жалю переходили на сторону чужих народів. Нинї, хоч знаємо, що наше житє біднїйше нїж наших сусїдів і що не скоро ще їх доженемо, але всетаки не липнемо до їх культури, не зраджуємо своєї. Війшло нам як би в кров переконанє, що тривка може бути лише ся будова, яку будуємо на власнім ґрунтї. Ми відчуваємо, що повне вдоволенє може нам дати лише наша, українська культура.

Не зважаючи на напади наших національних ворогів, український нарід повинен дальше бороти ся за своє істнованє, а його провідники нехай дальше здобувають все нове оруже і нові, красші, вигіднїйші житєві позиції.

До роботи, до боротьби, бо перед нами лежить будучність.

I. К.

З біжучої хвилі.

До нашої редакції наспів з Петрограду „Отчетъ о дѣятельности библіотеки императорской Академіи Наукъ за 1916 годъ".

Між иншим говорить ся там, що невелика колекція виданих в Америцї книжок була передана до Петрограду за посередництвом нашої часописи „Свободи".

З українських американських часописий Академія Наук одержувала слїдуючі: **„Гайдамаки"**, Трентон, Н. Дж.; **„Нове Житє"**, Олифант, Па.; **„Свобода"**, Джерзи Сіти, Н. Дж.; **„Союз"**, Пітсбурґ, Па.; **„Канадійський Русин"**, Вінніпеґ, Ман. З українських часописий в Австрії одержувала: **„Вільне Слово"**, часопись полонених Українців у Зальцведель; **„Вістник Союза Визволеня України"**, Відень і **„Украініше Нахріхтен"**, Відень. З Росії: **„Український Науковий Збірник"** в Москві.

Українські видавництва посилала видавнича спілка В. А. Францева й А. І. Лотоцького.

Славянський відділ Академії Наук одержував періодичних видань: польських 40, литовських 23, чеських 14, українських 13, лотиських 4, словінських 3, всеславянських 3, білоруських 2, сербських 1.

Бувший анґлійський премієр, Есквіт, у своїй парляментарній промові про революцію в Росії сказав:

Росія займе тепер почесне місце в ряді демократичних держав Европи. Ми, Анґлійці, представники найбільше свобідної держави в сьвіті, повинні перші повитати вступленє Росії в родину свобідних народів.

В числї 34-тім „Свободи" (з 22. с. м.) ми натякнули на се, що „Народна Воля" неслушно приписує заслуги нинїшної революції в Росії таким людям, як ґенерал Алексїєв, ґенерал Брусілов, президент думи Родзянко та великий князь Михайло.

Неслушність „Народної Волї" полягає в тім, що якраз не згадані „Народною Волею" особи є героями нинїшної революції, але люди цїлком инші, про яких „Народна Воля" не згадала.

Не Родзянко, котрий тремтить перед думою; не великий князь Михайло, котрого дума копнула; не Алексїєв анї Брусілов, котрі тремтять перед гнївом народу, але нарід є героєм революції. Се розуміє і „Народна Воля", коли говорить, що переворот зробили голодні робітники, яких імен ми може й нїколи не будемо знати.

За се, що ми звернули „Народній Волї" увагу на її мильні твердженя, то вона назвала нас чорносотенцями...

Після „Народної Волї" чорносотенцями є ті українські полїтики і редактори, що підбурюють темну масу проти других народів.

За се, що ми час від часу звертаємо нашій суспільности увагу на нахабність Поляків і взиваємо суспільність до боротьби проти наших ворогів, то за се нас названо чорносотенцями.

Отже після „Народної Волї" чорносотенцями є ті, які закликають суспільність боронити своїх прав перед сильнїйшими.

Небавом „Народна Воля" готова написати, що чорносотенцем є кождий, хто уважає себе за Українця; кождий, що обстоює за правами свого народу; кождий, що є народним робітником, а не є „інтернаціональним соціялїстом"...

Скажіть ви самі собі, панове від „Народної Волї", що ви більше обороняєте чорносотенців, що ви тайно підпирали давний чорносотенний уряд Росії.

Як жеж назвати тих Українців, що поборювали і поборюють національний рух в українськім народї?

Назвіть себе самі.

Чоловік, жиючи часто зі самим собою, відчуває потребу чесноти, а чоловік, жиючи з другими, відчуває потребу чести.

—o—

Амбіція лекше хапаєть ся малих душ нїж душ великих, так як огонь імаєть ся скорше стріх нїж палат.

Марко Скритий.

РАНОК ПО БУРІ.

Перейшла буря, всьо стало тихо,
Ще відгук смерти лиш лунає...
Всьо спить сном вічним, лиш одно лихо
Скоса на жертви споглядає...

А жертв, о, жертв, аж серце вяне,
І очи плачуть, коли споглянуть...
Тут труп, там труп, пожовклі кости,
Там знов калюжа повна крови;
Молодий цьвіт — невинне зїлє
Лягло на віки... Ох, суєслови!..

*

Та ось-ось ранок і сонце сходить,
Настає днина для нас;
В житє новеє новий клич вводить,
Грімкий клич бунту робучих мас.
Конець вже здирства, конець зневіри,
Клякніть п'ред нами, лицеміри.

Клякніть, царята, бийте поклони;
Ми-ж перед вами не клякнем,
Бо вже минули часи рабунку —
Служить вам більше не будем.

СПРАВИ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

ШІКАГО, ІЛЛ.

До Хв. Уряду Української Ради!

Отсим повідомляємо Гол. Уряд Укр. Ради, що дня 18. марта 1917 в гали церковній при ул. Скілі і Райс відбули ся збори, зложені з делегатів двайцятьох товариств і трьох парохій, на котрих вибрало ся окружний комітет до „Українського Дня".

Збори отворив Николай Моранець і представив на предсідателя до перепровадженя зборів Николу Николишина, на котрого всі присутні згодились.

Предсідатель подякував за вибір, занял приручене місце і покликав на секретарів Николу Моранця і Петра Щербатого. Предсідатель пояснивши ціль зборів, зажадав від присутних, хто який відділ або товариство репрезентує.

Репрезентанти зголосили ся як слідує:

Від парохії св. О. Николая: Евстахій Бабій, Николай Гуль, Стефан Химиць, Евстахій Михальський — радні церковні.

Від парохії св. Тройці: Василь Новосад, дяко-учитель: Василь Сенів, Николай Панасюк — радні церковні.

Від парохії св. Богородиці (Савт Сайд): Петро Щербатий, урядник. Другого дня від тої парохії зголосили ся ще: п. Володимир Обушкевич, Іван Заліско, Стефан Проць, Василь Горинь.

Від відділу 221 У. Н. Союза: Григорій Кривовяз, Дмитро Кривий, Николай Моранець.

Від відділу 106 У. Н. Союза: Николай Пашко, Іван Дацьків, Михайло Фтомин.

Від відділу 55 „Провидіня": Іван Чергавий, Николай Валковецький, Олекса Дорота.

Від відділу 102 Р. Н. Союза: Григорій Войтович, Андрій Губач, Ваврик Вавричук.

Часть хору ім. Лисенка: Іван Мотлюк, Тимко Кривовяз.

Від відділу 301 У. Н. Союза: Николай Николишин, Іван Савчук, Яким Новосад, Ілія Вавричук, Лука Доманьчук.

Від відділу 379 У. Н. Союза: Ілія Багрій, Теодор Кухар.

Від сестрицтва ім. Марії Маркович, від. 20 У. Н. Союза: Емілія Сеньчук.

Від відділу 259 У. Н. Союза: Стефан Купчак, Олекса Баґан, Олекса Олесько.

Від тов. „Запороже" (Bldg. & Loan Ass.): Теодор Яремцьо, Еміль Кординський.

Від Тов. „Січ", відділ „Гайдамаків", зголосили ся день пізнійше: Андрій Хамасик, Николай Підгурський, Антін Кучерена.

Від відділу 69 „Провидіня" зголосили ся день пізнійше: Ілько Шалко, Григорій Гарасим, Василь Лазечко.

Відтак слідував вибір уряду, до котрого війшли: Николай Николишин, предс.; Григорій Кривовяз, заст. предс.; Іван Мотлюк, секр фін.; Николай Моранець, заст.; Николай Панасюк, секр. рек.; Іван Савчук, заст.; Ілія Вавричук, кас.; Николай Пашко, заст.; Петро Щербатий, касієр на Савт; Василь Новосад, Дмитро Кривий, Михайло Фтомин, Іван Чергавий, Григорій Войтович, Евстахій Бабій, Емілія Сеньчук, Анна Нижнів, Марія Білик — контрольна комісія. Решта репрезентантів увійшли в склад уряду яко радні.

По виборах ухвалено відчести ся до головного уряду Української Ради по новновласти й інформації щодо „Українського Дня".

Відтак репрезентанти ухвалили слідуючі збори на день 24. марта 1917 р., які відбули ся в гали церковній св. Тройці при ул. Ірі і Робей.

По сім предсідатель подякував присутним за участь в нарадах і загрів усіх до дальшої спільної праці. По відспіваню „Ще не вмерла Україна" закінчено збори. — **Н. Николишин**, предс.; **І. Мотлюк**, секр.; **І. Вавричук**, кас.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Род Айленд в справі „Українського Дня".

Українські товариства з Провіденс, Р. Ай., в злуці з товариством Українців з Сентрал Фолс, Р. Ай., скликали заступників всіх українських товариств з цілого стейту Род Айленд на спільні наради в справі „Українського Дня" до Сентрал Фолс на неділю, 18. марта б. р.

Точно в означений час в означенім місци зібрали ся заступники слідуючих відділів У. Н. Союза зі стейту Род Айленд:

Тов. ім. князя Данила, від. 73 У. Н. Союза, 3 делеґати.

Тов. ім. Івана Франка, від. 93 У. Н. Союза. 5 делеґатів.

Бр. св. Стефана, від. 181 У. Н. Союза, 6 делеґатів.

Тов. Запорожська Січ, від. 206 У. Н. Союза, 2 делеґати.

Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 241 У. Н. Союза, 7 делеґатів.

Тов. Запорожська Січ, від. 246 У. Н. Союза, 3 делеґати.

Кромі відпоручників висше згаданих відділів У. Н. Союза прибули ще поодинокі люди.

Місцевий предсідатель Тов., Олекса Паньків, отворив наради щирим привітом усіх зібраних. Відтак вибрано президію до переведеня нарад, до котрої зістали вибрані: тов. Омелян Рекрут предсідателем, а тов. Григорій Болюх секретарем. Предсідатель пояснив ціль зборів і отворив дискусію над справою „Українського Дня". Забрали голос майже всі присутні і ухвалили, щоб звернути найбільше уваги на місто Провіденс, яко осередок в стейті, де при мудрім провадженю справи і при відповіднім числі колекторів можна зібрати поважну суму гроша нашим нещасним жертвам війни.

Після того приступлено до вибору окружного комітету на цілий стейт.

Зістали вибрані слідуючі: **Провіденс**, від. 73 У. Н. Союза, Гринько Болюх і Андрій Сидор. — Провіденс, від. 241 У. Н. Союза, Омелян Рекрут і Микола Нпоновський. — **Кромптон**, від. 246 У. Н. Союза, Мартин Мартинів і Тома Андрухів. — **Сентрал Фолс**, від. 93 У. Н. Союза, Олекса Паньків і Т. Сомон. — **Менвіл**, від. 181 У. Н. Союза, Андрій Швець і Володимир Голубічко. — **Вунсокет**, від. 206 У. Н. Союза, о. В. Турула, Йосиф Липський і Михайло Чагарин. — Окрім повисших зістали ще вибрані: Дмитро Лободяк, Іван Витязь і Михайло Борис.

Відтак приступлено до вибору екзекутивного комітету впоміж членів комітету окружного. Зістали вибрані: Омелян Рекрут, предс.; Олекса Паньків, заст. предс.; Андрій Сидор, заст. предс.; Григорій Врдюх, секр.; Дмитро Лободяк, заст. секр.; Іван Витязь, заст. секр.; Андрій Швець, кас.; Мартин Мартинів, заст. кас.

Тіпнож вибрано комітет до інформованя англійської преси про „Український День" і про нашу справу взагалі. До того комітету зістали вибрані: Микола Нпоновський, Іван Витязь і Никола Хрипливий.

По сім предсідатель О. Рекрут подякував усім за участь і замкнув збори.

Дорогі Родимці зі стейту Род Айленд! Зважте, чим є для нас „Український День" тут в чужині. Зважте, що се перша така хвиля в нашій трагічній історії, що Вільна Република інтересує ся забутим і закутим українським народом — тим народом, котрий вже понад 200 літ стогне в московській неволи, котрому вороги-Ляхи в злуці з царями-катами вже декрет смерти давно підписали. Сей нарід жив і то таким житєм, котре прямує до красшої долі. Хоч частина того народу далеко на вигнаню за морем, то і тут він не пропав, але ще інформує тутешні власти про себе, чого доказом є власне „Український День".

Наш нарід цілі віки вів завзяту боротьбу проти своїх ворогів за свою вільність, за свою землю, за волю, за Україну. І є надія, що кров, пролята нашими предками, нашими батьками, а навіть нашими рідними братами і синами, не пійшла на марне. Є надія, що слези і слова наших ґеніїв — Шевченка, Франка, Павлика, Драгоманова, Котляревського і богато других — не пропали, бо ото російський нарід встає і рве кайдани, валить московські тюрми, гонить царя-ката на сто вітрів і запроваджує красший лад в Росії. Між телеграмами з Росії знаходимо і такі вісти, що чинну участь в революції брали волинські полки. От і бачимо, що сповняєть ся заповіт нашого народного пророка: Вставайте, кайдани порвіте!

Українці зі стейту Род Айленд! Використаймо день 21. цьвітня, в котрім то дни американський уряд позволяє нам збирати датки для наших нещасних братів і сестер у старім краю. Не спускаймо ся ані на окружний комітет, ані на екзекутивний. Вони зроблять, що буде в їх силі, алеж знайте, що кілька людий поза свою щоденну працю не можуть зробити богато. А тут праці сила! Отож, дорогі Товариші і Товаришки, всі як один станьмо до роботи, до аґітації і ще просім чужинців нам до помочи, а тоді буде надія, що сей день запишеть ся золотими буквами в нашій історії.

За окружний і екзекутивний комітет стейту Род Айленд:

Гринько Болюх, секр.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА.

Відозва до Українців, що мешкають в Нортумберленд і Сонбури.

Повідомляєть ся тих членів, котрі дня 18. марта зістали вибрані колекторами на „Український День", аби ласкаво прибули дня 8. цьвітня, о 2-гій годині пополудни, на наради в домі Федя Пентелея.

За Комітет „Українського Дня":

Ф. Пентелей, предс.; **Мих. Клапко**, секр.

Радуй ся, Україно!

Се Твій час приходить, що Ти зістанеш визволена зпід ярма гнобителів. Всі Українці на американській земли, готовте ся, бо приходить день, який президент Злучених Держав назначив на те, щоби всі Українці збирали жертви для своїх братів і сестер, котрі з причини війни опинили ся без стріхи, без хліба, без одежі, без всякої помочи. Многі з них є тепер на вигнаню і здалека від рідного гнізда простягають до нас руки, щоби ми помогли їм в їх крайній біді і нужді. Тож ми в той „Український День", 21. цьвітня, станьмо всі як один і йдім з добрим серцем від хати до хати, бо ми тим покажемо сьвітови, що не встидаємо ся свого роду, але хочемо стати нарівні з другими народами, щоб наша слава лунала посеред чужих людий, як колись в давні часи про подвиги козацькі. Нехай же пійде клич по всіх закутинах сеї великої держави, що ми всі станемо в ряди колекторів у той день, в котрім маємо помочи своїм нещасним родимцям у старім краю. Ми повинні приєднати для нашої справи і чужинців, бо сей день буде записаний в історії нашого народу і колись наші потомки будуть тоє читати і згадувати. Тож жертвуймо всі, що тільки можем, а Бог заплатить нам сторицею. Гаразд!

Комітет „Українського Дня" в Нортумберленд, Па.

АНСОНІЯ, КОНН.

Повідомляєть ся членкиці сестрицтва св. Елени, відділ 262 У. Н. Союза, що спеціяльний мітінґ в справі „Українського Дня" відбудеть ся дня 1. цьвітня в церковній гали, зараз по вечірни. Просить ся всі Сестри зійти ся на той мітінґ і порадити ся, в який спосіб мають занятн ся збіркою по улицях міста. На сей мітінґ запрашаєть ся і ті женщини, котрі не належать до сестрицтва, а хотіли би помочи в тій справі.

О. П., секр.

ЧИ КРИТИКА Є КОНЕЧНА.

(Лист до редакції).

Хвальна Редакціє:

Отсим заявляю, що я й надальше остаю передплатником часописи „Свободи", а рівночасно бажаю, щоби вона знаходила ся в кождій хаті та ширила народний дух між тими, які почувають ся щирими синами України. Щоби то вже наш нарід раз навсе прозрів і не давав ся зводити на плюгаві дороги.

Я є також передплатником других часописий і звертаю пильну увагу на статі, в котрих одна редакція жарко критикує другу. Хтось, не розуміючий справи, може уважає такі статі за злі. Я знова скажу, що тими статями будить ся народнє житє і може з часом покажеть ся з сього велике діло. Застерігаю ся однак, що критика повинна бути чесною і поважною. Рух якийсь мусить бути, бо инакше всьо заснуло би. Критика є конечна, але не повинна виглядати на уличну сварку.

Г. Прохват.

Майнерсвіл, Па.

„НЕЧЕСТЬ“ МІЖ „ЧЕСНОТОЮ“.

Стало ся те, що я предвиджував. Ледви я виступив в обороні себе і справи, а вже цілі числа кількох часописий переповнені чорними лайками. „Народна Воля“ — як звичайно — веде перед. Тим разом показуеть ся, що мої напасники, се не лише „найліпші“ і „наймудрійші“ Українці, але ще й „найчеснійші“ люди під сонцем, а я „підла нечесть“ між „чеснотою“ в Америці. Щоби українська суспільність могла дійсно пізнати сих „найчеснійших“ і їх належно оцінити, я уважаю за свій обовязок навести лише деякі приміри тої „чесноти“. Роблю се тому, бо мене визвали.

1. В політиці.

Коли в грудни 1914 року стрінув ся я перший раз з п. Мирославом Січинським, завели ми розмову про наше політичне становище. Я висловив думку, що з огляду на те, що Австрія була одиноким осередком нашого політичного життя і ми там маємо яку-таку будучність, наші симпатії з конечности мусять бути по стороні Австрії. Таке становище заняла З. У. Р., тому і я буду провадити таку політику. На се гнівно сказав п. Січинський: „Демидчук, **я вас буду бити!**“—„А тож за що?“—питаю я. „Ви преціњ можете мати свої заслуги, але кромі вас ще й инші Українці можуть мати свої заслуги для народної справи. Я маю чесне імя в українській суспільности і тому на вашу погрозу я цілком усуну ся від роботи, бо **я не хочу бути політичним трупом**“. — На се подумав хвилину п. Січинський тай вже спокійнійше відповів: „То правда; наше становище повинно бути австрофільське, але не таке дуже. **Трупів ми вже маємо досить. Нам треба живих людий.** Тому зробім так: Ви заступайте чистий австрофільський напрям, а я буду також австрофільський, але острійший“. — Ся перша розмова була ще чесною розмовою.

Дня 30. вересня 1915 скликав я збори до Ню Йорку в цїли вибору передсоймового комітету. П. Січинський зявив ся тоді перший раз публично і сейчас **почав обструкцію, щоби замаркувати свою „поступовість“.** Здавало ся, що мої довгі заходи пійдуть на ніщо і збори розбють ся. Тоді я просив присутних, щоби не робили труднотий; ми мусимо щось робити, бо — як я попереднього дня довідав ся — є плян прилучити Галичину до будучої Польщі. Не знаю, з яких причин п. Січинський зі злостию накинув ся тоді на мене, закинув мені австрофільство і злаяв мене за те, що я ніби давно вже знав, але укривав перед народом сей плян. За якийсь час по зборах потішав мене п. С., що нема страху, щоби Галичину прилучено до Польщі, але мимо сього се не перешкодило п. Січинському за якого пів року назвати мене публично „слугою польської шляхти“.—Цілком „чесний“ був перший публичний виступ п. Січинського і „чесні“ його ревеляції про „агентів“.

По Соймі зажадав від мене п. Січинський, щоби я забрав ся зпоміж суспільности, а опісля знова зажадав на одних зборах, щоби я явив ся та брав ся до роботи. Коли я послухав його зазиву, то він розголосив, що я зявив ся між людьми на те, щоби поборювати його акцію проти прилученя Галичини до Польщі. — І знова я зістав зрадником народу, а Січинський „чесним“... золотим тельцем.

По федерацийнім суді наді мною, на виразне бажане Федерації Українців, я цілком усунув ся від народної праці, а попавши в сухоти, виїхав до Каліфорнії. Саме тепер напали федераційники на мене клеветою, що я виїхав тому, бо мала повстати Польща і автономія Галичини. Раз отже я спасаю Польщу своєю появою між людьми, другий раз своєю утечею. — Се не тумане людий, не **обріхуване суспільности,** але „чесний“ спосіб веденя опозиційної політики.

Коли по цїлорічнім безголовлю в Федерації, по безнастанних визовах і напастях на всіх чесних людий, по шкідливих затіях Січинського і тов. повстало загальне обурене між суспільностию і роблено приготованя до заложеня иншої організації, тоді одинокі „істинні“ Українці написали, що то я на розказ консуляту маю задати Федерації удар в плече. Недавно **перехвалював ся п. Цеглинський:** „Кажуть, що я нічого не зробив; а преціњ **я відогнав від Федерації „Свободу“, „Нове Жите“, недопустив попів** і т. д.“ — Але в „Народній Воли“ пишуть „чесно“ дальше, що то я нищу Федерацію на розказ консуляту.

Зі Швайцарії прийшов **„Отвертий лист до Українців в Америці“,** де пишеть ся про одного пана, що він зробив **донос до австрійських властий на Загальну Українську Раду,** на д-ра Костя Левицького і на Союз визволу України. Наслідком його доносу **арештовано кількох Українців** у Відни. Сей пан донощик розголошує тепер, що то я доносив на українських послів. Зовсім „чесно“ кричить: „Ловіть злодія!“ Чи українська суспільність в Америці не чує стогнів нещасних мучеників? Чи не відбивають ся голоси: „Там між Українцями в Америці є наш кат, а ви гостите його як спасителя України!?“ Але Нюйорчани будуть дальше гнути спину перед „чесними“... самозваньчими царенятами. Приватний лист зі Швайцарії від одного Українця доносить, що швайцарський пан є **агентом-провокатором.** Значить: він має викликувати все неспокій між Українцями і нищити українські товариства, щоби в той спосіб ослаблювати український рух. Щоби суспільність не могла слідити роботи бувшого царського післанця, нароблено крику: „Ратуйте Україну перед австрійським агентом Демидчуком“. І страшили мною український нарід цілий рік, як страшить ся дитину комінярем, а тимчасом впала Федерація, порозганяно людий від роботи, зроблено замах на Народний Дім в Ню Йорку, прогайновано силу народного гроша, викликано чисте пекло між Українцями. — Чи се може не царські посіпаки, не юргельтники, не кати України — але одинокі правдиві і „чесні“ Українці?

Коли п. Жеребко приїхав з Відня до Ню Йорку, то при сій нагоді розповів нам про відносини між Українцями в Австрії. Він привіз також від д-ра Евгена Олесницького **просьбу до п. Січинського,** щоби той не висував свого імени на чоло української політики, бо се „не політично“, отже шкідливе для української справи. Ледви п. Жеребко виїхав до Канади, а сейчас появили ся в „Народній Волі“ напасти на нього, які мали на цїли спричинити його арештоване канадійськими властями. Рівночасно появила ся на ринку клевет нова брехня, а то, що австрійський консулят дає мені по 300 долярів місячно, щоби усунути Січинського від української політики. В той спосіб сповнили „істинні“ мудрці патріотичну просьбу щирого і великого Українця, д-ра Е. Олесницького. — Се не анекдота з царської палати в Росії, але се факт, який став ся за наших часів в Америці. Чи не „чесні“ сї патріоти? Чи не „герої“?

Як **фахові донощики** сповняють свою службу, нехай сьвідчить се: До американських властий доносять на мене, що я збираю рекрутів, для відома австрійських властий подають, що я зраджую Австрію, перед народом кричать, що я австрійський донощик. На о. Понятишина доносять, що він нельояльний горожанин Америки. — Се не **виродні сини,** не інтриґанти; се не злоба, не підлість, не безсердечність, але „чесна“... арданівщина.

Коли Українська Рада піднесла голосний і статочний голос протесту проти злуки Галичини з Польщею, тоді федераційники кпили собі з усіх щирих змагань українського народу, назвали У. Раду зрадою, а усей той рух польським льокайством. — Сї пани се не запроданці польської шляхти, не вороги України, не провокатори, не **кати рідної мами** — але се „найчеснійші“ міжнародні... мудрці.

„Український День“ був предметом довгої журби і старань Української Ради і о. Понятишина. Коли справа добігала до кінця, тоді федераційники ще в останній хвилі хотіли справу вбити. — Се не розбій на українськім народі, не **кириня,** не зрада... На се навіть „чесного“ слова нема. Але сї людці є „чесні“... дипльоматп.

2. В грошах.

В тім зглядї певно, що „наймудрійші“ мусять бути і „найчеснійші“...

Загарбавши Федерацію в свої руки, оголосили себе пани ґенералами і жиють по ґенеральськи, нічого не роблячи. 3.000 доларів вже прожили, а теперішна **робота їх бюра полягає на дальшім стяганю гроша на жите ґенералів** і їх служби. За ті народні гроші вони бавлять ся в сплетнї і займають ся обдумуванєм нових клевет та розбиванєм народного житя. — Зовсїм „чесна“ і корисна робота для української справи.

Коли **швайцарському панови** члени того товариства, до котрого він належав, роблять закиди, що він з якихсь-там фондів присвоїв собі кілька тисяч корон, то сьому, на його думку, винні австрійські аґенти. — „Чесне“ оправдане.

Віча федераційні і поїздки оплачувані народними грішми. Щоби показати свою „ощадність“, **їздять „пани“ такими скоками:** Ню Йорк-Шікаґо; Шікаґо-Бостон; Бостон-Пітсбурґ; Пітсбурґ-Бофало; Бофало-Клівленд, і т. д. — Зовсїм **„чесна“ господарка** народною кервавицею.

По Соймі відогнав мене п. Січинський від усїх справ і я опинив ся без можности зарібку. По довгих попередних старанях в Загальній Українській Раді і в п. Романчука, переказано мені з Відня до Української Народної Ради в Джерзи Сіти 500 доларів, на рахунок віденського центрального комітету. Лише тому, що п. Січинський наставав на те, щоби я десь подів ся, я взяв сї гроші, бо не міг заробляти на житє. З того около 200 доларів я дав ще біднійшим від себе — теперішним політичним приятелям моїх напасників. Тепер федераційники роблять крик, що ось-то я використовую запомоговий фонд. Виходить, що я мав жити чатинєм зі сосни, а вони можуть їсти хліб. — Перед роком п. Січинський взяв **200 доларів,** призначених на видане книжки в англійській мові, яка ще й доси не вийшла. — За мої **правно з конечности побрані** гроші роблять „чесні“ напасники крик; про гроші **неправно побрані** Січинським, мовчать; бо він... „чесний“ герой, а вони „чесні“... його боси.

Не вдало ся панам **загарбати Українсько-Американського Бюра,** то наробили крику на мене і на Гол. Урядників У. Н. Союза, назвали нас запроданцями, зрадниками і т. д. — Се не розбійник клене подорожного і матіркує йому за те, що той не дав ся обрабувати, але се пишуть... „чесні“... демократи.

П. Ревюк хотів дістати редакцію календаря від У. Н. С. і заробити яких 300 дол. Але зажадав за високо і йому не дали. Він є того переконаня, що то я йому перешкодив. І я вірю, що він саме тому почав ворожнечу проти мене; цілий рік вже триває **крамола** і українська суспільність мусить терпіти правдиві **орґії через... незароблених 300 доларів.** — „Чесний“ спосіб шуканя зарібків.

Коли по довших перешкодах і кириннях федераційників оголошено „Український День“, то пан зі Швайцарії сейчас крикнув: „За 2 місяці будемо панами“. За 2 дни по сїм появила ся відозва окремого комітету, а рівночасно пійшли до ріжних міст телеграми з зазивом: „Жадайте пушок від Української Ради, а гроші присилайте нам“. — Се не **організоване кліки „добродіїв“** — але „чесний“ спосіб зарібків для вижівленя... ґенералів і „чесна“ пропаґанда... міжнародних ідеалів етики і роботячости.

3. В способах.

Може тут федераційники ще „чеснійші“. Пробуймо:

Коли п. Цеглинський, яко делеґат, приходить на розмову зі мною і я обговорюю з ним наші народні болї, то він на підставі тої розмови денунціює мене перед критикованими особами, щей пускає в сьвіт страшні очерненя. — Се не підлість, не шпіцльоване, не **безхарактерність,** ні — се „чесна“ сьвітова мудрість.

Коли п. Ревюк голосить перед усїми, що Січинський уважає його за „російського шпіона“, і коли Ревюк грозить, що за се „вибє Січинського публично по морді“, а коли я стараю ся запобігти скандалови, то п. Січинський має відвагу показати між людьми в мою сторону і сказати: „Щоби поріжнити мене з Ревюком, розпускаєте поголоску, що я називаю його шпіоном“. — Се зовсїм „чесний“ сприт відважних героїв.

Коли Українці сходять ся на довірочні збори за окремими запрошенями, щоби обговорити нашу політику; коли на тих зборах ми по горожанськи критикуємо і наш загал і себе самих, то недолюдки використують сю нагоду, широко розписують ся в ґазетах з кпинами про сї наради так, що чужинцї можуть нас уважати не за нарід, але за збиранину самих гільтаїв. — Се не кпини над рідним народом, не **хамство** — се „чесне“... платне ремесло.

Коли в замкненім місци нападе на мене громада скажених собак і я серед шарпанини не зможу кождій собацї заїхати в час по зубах і при тім вимкне ся з моїх уст якийсь необережний вислів, то мої напастники чіпають ся сього слова неначе якої політичної заяви і кричать, що ось то я нападаю на наших провідників, та на наш нарід. В той спосіб вони хочуть закрити свої напасти. — Се не цинїки, не брути, не крутарі — се „чесні“... політики.

Народний суд осудив мене і не знайшов вини. Мою промову на суді узнано за довірочну і се публично подано до відома. Довірочність прирекли всі присутні наперед. По якімсь часї ті, що прирекли довірочність, самі розголошують те, що я говорив на суді, використовуючи проти мене мої інформації. — Се не **віроломники, не люди без чести** — се „сьвяті“, „чесні“... арданівці.

На основі ріжних даних я можу здогадувати ся, що я міг окупити ся перед напастями за цїну 300 доларів. Коли п. Цеглинський не дістав від мене ніякого окупу, то оголосив перед сьвітом, що то я його хотів підкупити за 300 доларів, щоби він „не говорив про українську справу“. — Се не шантаж, не **вимушене,** не „блек мейл“, — се „чесний“ спосіб зарібків на житє міжнародних... небесних птиць.

Співробітник „Свободи“, п. Лотоцький, за попередною **умовою** з „Провидінєм“ і за заохотою **моїх напасників** пійшов на головного редактора „Америки“. В той спосіб **федераційники хотїли мати контролю над „Америкою“,** а з п. Лотоцького зробити дійну корову для себе. Обмотаний їх сітями, чоловік слабої волі, стратив свій „джаб“, а тепер вони кричать, що я викинув п. Лотоцького зі „Свободи“ на приказ консуляту. — Дуже „чесний“ спосіб закриваня своїх намірів.

Коли я в моїх статях наводжу слова людий, з котрими я розмовляв, то мені закидають, що я „нечесно“ борю ся. — Про пана зі Швайцарії пишуть „в отвертім листі до Українців в Америці“, що він нечесний чоловік і що „пожичив“ з визвольних українських фондів около 10 тисяч корон та утік перед судом своїх товаришів. Сей пан се знає і **грозить судом кождому,** хто поважив би ся про се публично говорити. Дуже „чесний“ спосіб оборони. Чи супроти сього можна свобідно бороти ся?

Цілими місяцями містить „Народна Воля“ клевети і напасти то в статях, то в дописях і замісць давати народови за його гроші щось пожиточного до читаня, вона цілими літами деморалізує його. Коли я помістив 5 статий в „Свободі“, то вже появили ся нові „штучки“ в „Народній Волі“ на те, щоби читачі „Свободи“ протестували проти відступленя мені місця на оборону засади в „Свободі“. Рівночасно пишуть, що я маю можність оборони. Коли я в своїх статях ужив кілька острійших висловів, то кричать, що я пишу „батярськими“ словами. **А цілорічні напасти** на мене, на Гол. Уряд У. Н. Союза, на „Свободу“, на Народний Дім в Ню Йорку, на Українську Раду, на о. Підгорецького, п. Задорецького і инших нюйорських патріотів, на цілий український рух і то словами вишуканими в люпанарах, **способами вивченими в школї міжнародних пташків,** арданівськими штучками з підземних нор на „файв Пойнт“ в Ню Йорку — то се не розбій, навіть не „батярство“ — ні, се невинний, заплачений стиль ходячої „чесноти“ ясного, білого ангела, Ревюка.

На моє спростоване в „Народній Волі“, зложене з 10 речень, мусить появити ся 10 статий зі 100 новими напастями. Напасники опісля кричать, що я маю можність оборони, ще й ніби докоряють, чому я не користаю з гостинности в „Народній Волї“. — „Чесна“, ангельська доброта.

Появить ся пять клевет на мене і я їх спростую, то сейчас кидають сьвіжих 25 і страшать суспільність мною, неначе дітий боґіменом. Ціль є ся, **щоби український нарід не міг займати ся поважною роботою.** На доказ своїх клевет писали все, що я „признав ся“, що „є сьвідки“ і т. д. Коли сьому ніхто вже не вірив, то вони зловили одного бідного чоловіка, обіцяли йому золоті гори і доти учили його всяких штучок, доки не навчили свого „чесного фаху“. Тепер вже мають сьвідка на всьо. Нині він посьвідчить, що я „вимусив на Українській Раді повновласть при помочи консулятів“, завтра він присягне, що я „украв в директора перемиської ґімназії коні з канцелярії“, а позавтра забожить ся, що я „замордував прадїда Цеглинського“, і т. д. — Се не **ломане характерів, не деморалізація народу** — се „чесна“ просьвіта нашого замученого робітника.

4. Їх особливість: Терор.

Терором послугують ся лише реакціонери, але „поступовці“ є сьвяті.

Коли п. Ревюк не дістав редакції календаря У. Н. Союза, так сейчас почав **орґанізувати проти мене ватагу.** Декого він так переконував: „Ви мусите йти зі мною, і нищити Демидчука, а ні, то я вас знищу“. — Се не **заговір на людське жите,** не цинїзм, але... „чесна“, невинна ріжниця в поглядах.

По довгих побоях я захорував і поїхав лічити ся до Каліфорнії. Мої приятелї скористали з того і радісно витали один другого: „Тепер вже його шляк трафить“ і чимскорше били дальше на всї заставки. Коли я подужав і вернув, тоді дехто звернув їм увагу, що шкода їх роботи, бо мене вже не добють. На се сказав швайцарський пан: **„Ще ми знайдемо способи“.** І бють вже грубими буквами. — Се не **зьвірство,** не брутальність — се „чесні“ гуманні ідеали міжнародного братерства.

Дня 1. червня на нюйорськім вічу явив ся кацапський ґенеральний штаб. Перед ним почав Цеглинський, Ревюк і Січинський попису вати ся, як то вони нищать мене, яко австрійського аґента. Коли Січинський крикнув до мене: „Ви є дурень“, а я сейчас хотів вийти з галї, то неначе на даний знак **кинуло ся кількох кацапів до мене** і схопивши мене за обшивку, завернули назад до галї. — Се не **насильство** на основі змови, не розбишацтво, се навіть не федераційно-кацапська напасть, — але „чесний“... народний суд.

Відважить ся хто написати якусь статю в часописи, то сейчас знайдеть ся 10 мудрців, які розберуть не думку, але кожде слово, виганьблять автора, виматіркують, видурняють, щей погрозять так, **щоби ніхто — кромі них — не сьмів писати в ґазеті.** — Се не уличники нападають в місті на українського селянина; се не **свавільне кидане каменем па перехожих людий** — се „чесна“, поступова... свобода слова.

Підчас зборів Української Ради в Ню Йорку стрінув ся п. Цеглинський зі своїм давним знакомим і каже йому: **„Перекажіть панам з Української Ради, що кого лише вони виберуть головою, то протягом місяця його знищимо“.** — Се не замах на право істнуючі товариства, не **обмежуване особистої свободи чоловіка,** — се... „чесний“ спосіб зєднуваня людий для міжнародних ідеалів братерства і спільности думок.

„Коли би я мав силу і власть, то я всіх Русинів вивішав би“ — сказав на зборах Січинський. — Се не **забаганки кровавого царя,** але се невинні та „чесні“ демократичні переконаня нашого найбільшого політика, професора мудрости, і духового провідника сучасної американської України... Радуй ся, мамо Україно. Знайшов ся спаситель, який має способи на ратоване всіх твоїх дітий підчас великого історичного перелому!

5. Запит.

Те, що я представив, се часть правдивих фактів. Чи українська суспільність в Америці думає, що се є боротьба межи мною і Січинським? Чи українська суспільність, а зокрема нюйорська українська громада, буде дальше бити поклони перед отсею горсткою „найчеснійших“ Українців, і дасть ся вивішати, а може перед тим ще й принесе свої діти в жертві для великих „божків“?

Чи може українська суспільність в Америці вже затратила почуте етики, моралї і инших засад, принятих цілим людством на цілім сьвіті?

Др. С. Демидчук.

Іван Франко.

СУЧАСНА ПРИКАЗКА.

Ви чули ту пригоду?
В часі розливу рік
Попав у бистру воду
Нещасний чоловік.
В глибокім вирі беть ся
І тоне вже туй-туї,
До кума, що на мості,
Кричить: „Ратуй! Ратуй!“
А кум, що на поруче
Поважно лікті спер,
Глядить критично: „Втоне,
Чи вирне ще тепер?“
Вкінци махнув рукою
І мовив лиш одно:
„Не тратьте, куме, сили,
Спускайте ся на дно“.

Гай, гай! Таких кумів нам
Не два, не три, не пять
В житю що дня, що хвилї
Приходить ся стрічать.
Ти в горю, нуждї беш ся,
Мов риба у саку,
Працюєш, тачку тягнеш,
Мов панщину важку;
Тут сумнів мучить душу,
Що місце, то боляк,—
А він лиш критикує:
„Се зле“ і „Се не так!“
За поміч і пораду
Він має лиш одно:
„Не тратьте, куме, сили,
Спускайте ся на дно!“

І наш народ так беть ся
В матні вже много літ,
І филї напосїлись
Його розмити слїд.
А на безпечнім мості
Фальшиві братя
Стоять і ждуть — чи може,
Щоб поміч принести?
Стоять і ждуть на филю,
Що брата кроковтне,
Числять: тепер ще вирне,
Тепер вже чей пірне.
На крик його й благаня
В них слово лиш одно:
„Не тратьте, куме, сили,
Спускайте ся на дно!“

Та що се? Він не тоне,
Хапаєсь берегів,
Не слухає поради
Облесних ворогів;
І під ногами чує
Вже твердший, твердший ґрунт,
А ті на мості в репет:
„Се бунт! Се бунт! Се бунт!“
Під ними міст хитаєсь
І филя прясла рве,
І з моста крик лунає:
„Ратуйте, хто живе!
Ратуйте більшу власність,
Ратуйте панський лан!
Ратуйте трон і вівтар!
Давай обложний стан!“

А що, як Немезіда
Собі одного дня
Позволить жарт зробити
І ролї поміня?
На своїм ґрунтї стане
Русь міцно на ногах,
А супротивна филя
Пійде по ворогах?
І ті, що нас із виру
Спасали мило так,
Самі скоштують троха,
Який то в мокрім смак?
А Русь на їх благаня
Їм відповість одно:
„Не тратьте, браця, сили,
Спускайте ся на дно?...“

ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

До української суспільности в Америці.

Нинїшне число „Свободи" виходить на 8 сторін і будемо старати ся по можности видавати в такій величинї кожде четвергове число. Українська суспільність повинна поперти наші заходи, щоби „Свобода" могла виходити в більшім обемі, або дневником.

Злучені Держави запевнюють свободу чужинцям.

У вівторок (27. с. м.) правительство Злучених Держав урядово оголосило, що на случай війни Злучених Держав з Німеччиною не буде ґенерального інтернованя німецьких горожан або німецьких резервістів, перебуваючих під теперішну хвилю в сїм краю.

Свобода кождого чужинця є запевнена, o скільки кождий чужинець буде льояльним супроти правительства Злучених Держав.

Міністер війни, Бейкер, повідомив урядово, що **кождий чоловік з кождої національности, коли буде поступати після державних законів, буде вільний від переслїдувань.**

700 Німців в дорозі до табору бранців.

Перша партія інтернованих Німців, числом 700, є тепер в дорозі до Форт Оґлєторп і Форт МекФерсон, Джорджія, де знаходять ся табори для інтернованих. Більша часть інтернованих є самі матрози і прочий персонал кораблїв „Прінц Айтель Фрідріх" та „Кронпрінц Вільгельм".

30.000 Індіянів на случай війни.

Провідник Індіянів, Вілїям Геррисон з Канзас Сіти, Канз., приобіцяв правительству, що на случай війни він зорґанїзує 25 до 30 тисяч Індіянів, які пійдуть боронити свою вітчину.

Заарештували Німців з бомбами недалеко моста.

Минувшої недїлї в околицях Елкґон, Ва., недалеко моста зелїзничої компанії „Кумберленд Валлей енд Норфолк & Вестерн" заарештовано трох Німців, з двома валїзами, наповненими вибухаючими матеріялами і бомбами.

Вільний переїзд для німецького амбасадора.

Правительство Злучених Держав згодило ся на просьбу хінського правительства, щоби бувший німецький амбасадор в Хінах міг свобідно переїхати через територію Злучених Держав, а відтак Атлянтійським океаном до Німеччини.

Ню Йорк не є охоронений перед нападом ворога.

До студентів нюйорського університету промовляв др. Адольф Бойс і назвав Злучені Держави „вівцею між вовками". Він вірить, що на случай війни Ню Йорк не є безпечний від нападу.

Кругом шпигуни.

Місцевість Вілмінґтон, Дел., знаходить ся під строгою контролею поліції. Всі фабрики амуніції обсаджені сторожею. Минувшої пятниці на поїзд зелїзничої лінії Філядельфія-Трекшен, недалеко Вілмінґтон, виконано замах, який однак не удав ся.

Хлопець засуджений на досмертну кару.

Повітовий судія Дік, в Ню Йорку, засудив 18-лїтнього Франца Келі на досмертну кару в Сінґ Сінґ за убийство салунового сторожа.

В приступі божевіля.

Вілїям Кліман, фармер недалеко Клемент, Мінн., убив сокирою свою жінку і четверо дїтий, а відтак повісив ся.

Помер в обороні жінки.

У Філядельфії помер Геролд Ярнал, секретар і касієр зелїзничої компанії „Мідленд Валлей". Сметрь наступила від рани, яку він одержав підчас оборони жінки від нападу Неґра. Його жінка повертала з мітінґу жіночого товариства до дому і саме в сїнях дому напав на неї Неґер. Ярнал, почувши крик жінки, вибіг з покою і викинув Неґра за двері. Неґер однак не зважав на се і почав силою добивати ся до дверий. Виваживши двері, всунув ся знова до сїний, а коли Ярнал кинув ся до Неґра, сей вийняв револьвер і стрілив Ярналови в груди.

Рідке щасте.

Минувшого тижня по часописях рознесла ся вість, що панна Софія д'Амор з Ловел, Масс., зґубила в Ню Йорку 5.320 долярів. Сю новинку прочитав і її брат, який вже 12 лїт не бачив ся зі сестрою. Він слїдив пильно по всїх часописях і довідав ся котрого дня буде її переслухане на поліції. Маючи день, годину і місце переслуханя, брат удав ся на поліційну стацію, де й побачив свою сестру.

Календар У. Н. Союза на вичерпаню.

Звертаємо увагу українській суспільности в Америці, що календар У. Н. Союза на рік 1917 вже на вичерпаню. Є лише невелике число примірників. Длятого, кому залежить, аби сей календар мати в себе в хатї, нехай спішить ся із замовленем, щоб опісля не жалував. Календар містить матеріял на ріжнородні теми. Спішіть ся, щоби не було запізно. Ціна 50 центів.

НОВИНКИ.

—o—

Поділ Бельґії.

Як ми вже недавно доносили, німецьке правительство рішило подїлити Бельґію на дві адміністраційні части. Перша часть з Брукселею, яко столицею, буде належати до Флямандців, а друга часть з Наміром, яко столицею, до Вальонів. До першої части приділено отсї провінції: Антверпія, Лїмбурґія, Східна Фляндрія, Західна Фляндрія, а також повіти Брукселя і Лювен. До другої части приділено провінції: Гейнольт, Лієж, Люксембурґ, Намір і повіт Нівель.

Вікарій кардинала Мерсіє депортований з Бельґії.

Л. Леґрейв, ґенеральний вікарій кардинала Мерсіє, бельґійського примаса, зістав покараний 9-місячним арештом і висланий з Бельґії до Німеччини. Його покарано за те, що переховував в своїй кімнатї одного француського жовніра.

В останнім роцї в Росії померло 1,500.000 дїтий.

Орґан російських лїкарів „Русскій Врачъ", помістив артикул д-ра Румянцева, в котрім говорить ся, що епідемії в Росії ширять ся в страшний спосіб.

„В останнім роцї — пише д-р. Румянцев — народило ся в Росії 5,000.000 дїтий. З того числа 1,500.000 померло, а тисячі немовлят є безнадійно хорі. Крім того в европейській Росії умирає 60% недужих, а причиною сього є брак лїкарської помочи і лїків. Нема також в Росії конечної скількости лїкарів, добродійних товариств і доглядачок, які опікувалиб ся недужими. Такий стан є ганьбою людскости і кличе о пімсту до неба".

Француська воєнна пожичка.

Остання француська воєнна пожичка виносить 800,000.000 долярів. Реченець підписів замкнено 27. марта б. р.

У Франції їдять слимаки.

Війна допровадила Францію вже до того, що полеві слимаки стали ся буденною звичайною поживою населеня. 1.000 штук слимаків коштує 5 до 10 долярів.

Німеччина подає імена полонених Французів.

Військові власти Німеччини видали друкований звіт в якім подали імена 360.000 полонених Французів. При кождім імени є подана місцевість, де полонений перебуває. Рівночасно німецьке правительство почало оголошувати імена француських жовнїрів, похоронених позаду німецького фронту, і місця, де знаходять ся їх гроби.

В Англії ширить ся недуга рака.

Смертність в Англії від рака є більша ніж від сухіт. В останних двох роках на рака вмерло в Англії 80.000 людий.

БУВШИЙ ЦАР НИКОЛАЙ II. ЯКО ВЯЗЕНЬ У ЦАРСЬКІМ СЕЛІ.

Скріплене сторожі в царській палаті.

Лондонський кореспондент, який перед кількома днями відвідав Царське Село, де в царській палаті сидить тепер бувший цар, Николай II., доносить, що в останнім тижни скріплено сторожі, які пильнують увазненого царя і його родину.

Причиною таких зарядженьб була поголоска, що ведуть ся тайні приготованя, які мають на цїли освободжене царя і заговір на нове правительство. З того приводу здвоєно число сторожі. Крім того приділено командантови палатної сторожі окремого члена думи. В Царськім Селї находить ся під сю пору пять полків піхоти. Командантом палати іменований капітан Коцебуе, котрий має свою головну кватиру в давній частині палати, якої доси ніхто не замешкував. Говорячи про царя, комендант називає його чемно „нашим бувшим царем"; всї жовніри називають його зовсім попросту „Николаєм Романовом".

Цар є звичайним вязнем.

Офіцир, який є відповідальний перед думою за сповнюванє своїх обовязків яко команданта палатної сторожі, пояснив, що цар не лише находить ся „під дозором", але його вважають ся за „звичайного вязня" і з ним яко з таким обходять ся.

Цар є здоровий і в добрім настрою. Коли однак найдеть ся в товаристві, дістає корчі з плачем. Цареви заборонено виходити на прохід в парку; йому позволено лише два рази денно від години 11-тої до 3-тої проходжувати ся в загородженім городі, який находить ся між східним а західним крилом палати. Коли цар проходжуєть ся, стереже його окрема варта, зложена з 6-ох жовнірів. Крім того одна варта находить ся у нутрі палати, а друга поза огородженєм парку.

Подібно як царя пильнують також і прочих членів його родини та службы. Цареви вільно вийти до городу лише в присутности команданта. Цареви не вільно в присутности жовнірів уживати иншої мови крім російської. Головним занятєм царя є відкидане снігу. Царя займає живо те, що про нього пишуть; передівсїм він радо читає заграничні часописи.

Цариця хора.

Бувша цариця має ся тепер трохи лїпше. Вона властиво терпить на недугу серцеву, а не на нервову. Цариця не може ходити о своїх власних силах. З її кімнати до кімнати дїтий переносять її на кріслї.

Бувший наслїдник престола, 13-лїтний Алексій, прийшов вже по недузї до сил. І прочі дїти, крім великої княжни Марії, вже виздоровіли.

Всї листи, які приходять до членів царської родини, переходять через окрему цензуру.

Гріб Распутіна.

За дозволом команданта удав ся кореспондент на гріб, в якім було похоронене тіло замордованого монаха, Григорія Распутіна. Гріб положений над провалом, який тягнеть ся поза вкритим снігом полем. До сього місця не ведуть жадні дороги. Довкола гробу построєно каплицю з дощок; її будова лише до половини скінчена. Гроші на будову каплицї дала бувша цариця.

В околиці каплицї побудовано 6 малих келїй, призначених для прочан.

В задній части каплицї видніє яма, на яких 10 стіп глибока. Се властивий гріб, у якім спочивало тіло Распутіна. Але тепер ся яма порожна, бо революціонери витягнули тіло Распутіна. Його тіло, як доносять, революціонери мали спалити, щоби з нього й слїду не остало.

Що було причиною великого впливу Распутіна на царицю.

Часопись „Русское Слово" помістила довшу статю, в якій подає дійсну причину незвичайно великого впливу, який мав Распутін на царську родину, а передівсїм на бувшу царицю.

Причиною сього таємничого впливу на царицю не було нїщо иншого, як обава матери о житє свого сина-одинака. Цариця уроїла собі, що здоровлє її сина залежить виключно від присутности монаха Распутіна.

„Распутін — пише „Русское Слово" — звірив ся підчас бенкету перед своїми приятелями, що він при помочи двірської дами Вирубової і надворного лїкаря Бадмаєва переконав царицю, що житє наслїдника престола зависить від його присутности. Скоро лише лучило ся, що Распутін через довший час не був присутний на царськім дворі, царевич сейчас попадав в недугу, бо двірська дама, в порозуміню з Распутіном, додавала до їди царевича трійливий порошок, який діставала від надвірного лїкаря.

Коли Распутін вертав назад на двір, троєнє царевича застановлювано і царевич приходив знова до здоровля. Распутін заповів також, що царевич 40-го дня після його смерти буде хорий. Його предсказанє точно сповнило ся, бо двірська дама 40-го дня по смерти Распутіна дала царевичеви сильнїйшу порцію отруї. В сей спосіб надіяла ся вона удержати й надальше традицію впливу Распутіна і промостити дорогу для його наслїдника на царськім дворі.

Антін Чехов.

Слідчий судія.

Повітовий лікар і слідчий судія їхали одного гарного весняного дня в полудне на обдукцію. Судія, трийцятипятилітний мущина, дивив ся задуманий на коний і говорив:

— В природі є дуже богато загадкового й темного, але й в щоденнім житю, докторе, часто натрафляємо на такі явища, які рішучо не піддають ся обясненю. Так, я знаю кілька загадкових, дивних смертий, яких причину схочуть пояснити тільки спіритисти й містики, а чоловік зі сьвіжою головою в здивованю розведе руками та й тільки. На приклад, я знаю одну дуже інтелігентну паню, що назначила собі наперед смерть і умерла без ніякої видуманої причини якраз в назначений нею день. Сказала, що тоді й тоді умре, і умерла.

— Нема наслідків без причини, — сказав доктор. — Є смерть, отже є й причина. А що до пророченя, то тут нема нічого дивного. Всі наші дами й баби мають дар пророкованя й предчутя.

— Так, так, але ся моя пані, докторе, цілком якась особлива. В її пророченю й смерти не було нічого ані бабського ані дамського. Молода жінка, здорова, розумна без ніяких пересудів. Вона мала такі розумні, ясні, чесні очи, лице вітверте, розумне, з легким, чисто російським усьміпіком в погляді й на устах. Дамське чи бабське, як ви кажете, було в ній тільки одно — краса. Гнучка, граціозна, як ось тота береза, волосє пречудне! Щоб вона не була для вас незрозумілою, додам ще те, що се була людина повна заразливої веселости, безжурности й сеї розумної, доброї легкодушности, яка буває тільки у інтелігентних, простодушних веселих людий. Чи можлива тут бесіда про містицизм, спіритизм, дар передчутя або про щось подібне? Із всього того вона сьміяла ся.

Докторська бричка задержалась коло керниці. Судія й лікар напили ся води, стали витягати ся й чекати, поки візник не напоїть коний.

— Отже від чого вмерла тота пані? — спитав лікар, коли бричка знов покотила ся по дорозі.

— Умерла вона дивно. Одного гарного дня входить до неї її чоловік і каже, що не зле булоб продати під весну старий повіз, а на його місце купити щось новійше й меньше, і що не зашкодилоб переміпити ліву підручну, а Бобчинського (її чоловік мав коня з таким іменем) запрягти в середину.

Жінка вислухала й каже:

— Роби як знаєш, мені тепер все одно. До літа я буду вже на цвинтарі.

Чоловік, розумієть ся, здвигає плечима й усьміхаєть ся.

— Я зовсім не жартую — каже вона — Заявляю тобі серіозно, що я незадовго умру.

— Себто як незадовго?

— Зараз, скоро тільки дитина прийде на сьвіт. Родить ся дитина і я вмру.

Сим словам чоловік не приписував ніякого значіня. Він не вірить в ніякі передчутя, а до того ще й знає, що жінки в таких разах люблять капризувати і взагалі віддаватись понурим гадкам. Минув день, і жінка знов йому про се, що умре зараз же після народин дитини і дальше що дня все про теж, а він сьміяв ся й називав її бабою, ворожкою, істеричкою. Близка смерть стала ся idée fixe жінки. Коли чоловік не слухав, то вона йшла до кухні й говорила там про свою смерть з нянькою й кухаркою:

— Не богато ще лишило ся мені жити, няню; скоро лише народить ся дитина, я зараз таки умру. Не хотілось би мені умирати так вчасно, та вже така моя доля.

Нянька й кухарка, розумієть ся, в плач. Прийде, бувало, до неї попадя, або поміщиця, а вона відведе її в кут і тут жалуватись — все про тесаме, про близку смерть. Вона говорила серіозно, з неприємним усьміхом, навіть зі злосним лицем, не допускаючи опозиції. Вона була елєгантка, держалась моди, але тепер перед близкою смертю покинула все й почала нехарно одягатись; вже не читала, не сьміяла ся, не мріяла голосно... До того ще й поїхала з тїткою на цвинтар і сподобала собі там місце на гріб, а пять день перед народинами написала тестамент. І не забувайте, що все те робило ся в повнім здоровлю, без найменьших познаків хороби або якоїнебудь небезпечности. Народини — річ небезпечна, часом смертельна, але у тої, про яку я вам говорю, все було добре і не було рішучо чого боятись. Чоловікови вкінци ціла тота історія наскучила. Якось раз за обідом він розлостив ся й спитав:

— Слухай, Наташа, коли вже буде раз конець тим дурницям?

— Се не дурниці. Я говорю на правду.

— Дурне! Я би тобі радив перестати дуріти, щоб опісля самій не було стидно.

І ось настав день народин. Чоловік привіз з міста найліпшу акушерку. Народини були перший раз, але минули як найліпше. Коли все скінчило ся, жінка забажала подивитись на дитину. Поглянула й сказала:

— Ну, а тепер можна й умерти.

Попращала ся, замкнула очи і за пів години віддала Богу душу. До останної мінути вона була притомна. І коли її замісць води подали молока, то вона тихо шепнула:

— Чому ви даєте мені молока замісць води?

Ось яка історія. Як заповіла, так і вмерла. Судія помовчав трохи, зітхнув і сказав:

— Ось і витолкуйте, від чого вона умерла? Запевняю вас словом чести, що се не видумане, а факт.

Доктор роздумуючи поглянув на небо.

— Треба булоб зробити обдукцію, — сказав він.

— На що?

А на те, щоб знати причину смерти. Адже не зі свойого пророкованя вона вмерла. По всякій імовірности отруїла ся.

Судія обернув скоро лице до доктора й прижмуривши очи спитав:

— З чогож ви виводите, що вона отруїла ся?

— Я не виводжу, а догадуюсь. Чи вона жила добре з своїм чоловіком?

— Гм... не зовсім. Непорозуміня почали ся скоро після весіля. Такий був нещасливий збіг обставин. Небішка якось раз застала чоловіка з одною панею... Зрештою вона скоро вибачила йому.

— А що було скорше: зрада чоловіка, чи поява ідеї про смерть?

Судія подивив ся пильно на доктора, як би бажаючи відгадати, чому він ставить таке питанє.

— Позвольте, — відповів він не зараз. — Позвольте, най я собі пригадаю. Судія здоймив капелюх і потер чоло. Так, так... вона почала говорити про смерть власне вскорі після того випадку. Так, так.

— Ось і бачите... Найімовірнійше вона таки тоді постановила отруїтись, але що мабуть не хотіла разом з собою убивати й дитину, тому відложила самовбийство аж до народин.

— Ледви, ледви... Се неможливе. Вона-ж таки зараз пробачила.

— Пробачила скоро, то значить, задумувала щось недобре. Молоді жінки не скоро пробачують.

Слідчий судія усьміхнув ся на силу, і щоб закрити своє занадто сильне зворушенє, почав закурювати папіроса.

— Ледви, ледви... говорив він далі. — Мені навіть до голови не приходила гадка про таку можливість... Та ще й до того він не так вже дуже завинив, як воно здаєть ся... Він зрадив якось дивно, не хотячи: прийшов до дому в ночи на підпитку, хотілось йому когось пригорнути, а тут, чорт би взяв, на зустріч шходить пані, що була приїхала на три дни в гості, баба пуста, дурна й негарна. Сього не можна навіть називати зрадою. Жінка й сама була такої гадки і скоро... пробачила; опісля про се й бесіди не було...

— Люди без причини не вмирають, — сказав доктор.

— Се так, розумієть ся, але все таки... я не можу припустити, щоб вона отруїла ся. Але дивно, як то так, що мені до сеї пори й до голови не приходила можливість такої смерти! І ніхто про се не думав! Всі були здивовані, що її пророкованє сповнило ся, і гадка про можливість... такої смерти була далека... Та й не може бути, щоб вона отруїла ся! Ні! Слідчий судія задумав ся. Гадка про жінку, що умерла так дивно, не покидала його й підчас секції. Записуючи те, що диктував йому лікар, він стягав нахмурені брови й потирав собі чоло.

— А хиба є такі отруї, що вбивають за чверть години, поволи, без ніякого болю? — спитав він доктора, коли він розкривав череп.

— Так, є, на приклад морфіна.

— Гм... Дивно... Памятаю я, вона тримала у себе щось подібне... Але ледви!

Коли вони вертали ся, судія мав змучений вигляд, кусав нервово вус, й говорив нерадо.

— Ходіть, підемо кавалок пішки, — попросив він доктора. — Наскучило сидіти.

Перейшов зі сто кроків, судія, як видалось докторови, зовсім ослаб, наче б ліз на високу гору. Він задержав ся й споглядаючи на доктора дивними, наче пяними очима сказав:

— Боже мій, коли ваш здогад правдивий, то-ж се... немилосердно, не по людськи! Отруїла ся, щоб покарати тим другого! Та хиба-ж гріх був такий великий! Ах, Боже мій! І по що ви подарували мені сю проклятущу гадку, пане докторе.

Судія в розпуці вхопив себе за голову й говорив далі:

— Се я розповідав вам про свою жінку, про себе. О, Боже мій! Ну, нехай, я завинив, я образив, але хиба легше вмерти ніж пробачити! Ось як раз бабська льоґіка, нелюдська льоґіка. О, вона й тоді за житя була немилосердна! Тепер я пригадую собі! Тепер мені все ясно!

Судія говорив і — то здвигав плечима, то хапав себе за голову; то сідав в скіпаж, то йшов пішки. Нова гадка передана йому доктором, здавало ся, споломила його, отруїла; він стратив голову, ослаб на дусі й на тілі, і коли вернули до міста, попращав доктора, і не схотів обідати, хоч ще в переддень дав був слово докторови пообідати з ним разом.

Цьвіт щастя.

—o—

Одної ясної ночи прийшла до Молодця його Доля і сказала:

„Дитино! Я прийшла сповнити твої сердечні мрії, згасити твою тугу за щастєм. Слухай мене і роби, що тобі скажу.

„Йди рано в гори. Коли шість синих гір перейдеш, водибаєш за семою горою велику скалу, порослу з півночи мохом, а коло неї побачиш зелений явір. Під явором буде студена керничка, а біля її цембровиня найдеш ти цьвіт свого щастя".

Ще сонце не сходило, як Молодець пустив ся в дорогу.

— — — — — — — — — — — — —

Йшов крутими стежками поміж верхи, покриті темними борами, минав гірські потоки, що з журкотом бистро спадали по відломах скал. Ішов, а цьвіт щастя не сходив йому з думки. І гужний, далекий шум лісів і шепіт потоків говорив йому про те щастє. Очи пускав в далеку даль, а в души снував образ чарівного цьвіту. Боже! Який він гарний та ясний мав бути! Цілий зі срібла, листє його з золота, а корона з самих перел і каміня — самоцьвіту. Перед ясностю його погасло сонце, перед його силою відчиняв ся цілий сьвіт. „А як здобуду я його, — думав Молодець — то пійду через житє гордий, богатий і славний, пійду далеко на край сьвіта, в якусь тиху вечірну долину, встелену цьвітами, залиту золотом сонця".

Не счув ся навіть, як шість гір лишив за собою. Не чув також, що з його ніг, поранених на каміню, стікала кров...

Коли сема гора замаячіла в дали, зачало серце бити ся йому тривожно, а неясна боязнь запирала йому віддих в груди. „Ануж ти цьвіту не найдеш, ануж то всьо сон, маяк?" — шептав один голос. Молодець почув тоді в цілім тілі утому. Опустив руки безвладно і поплів ся далі як тінь.

Але вже в слідуючу хвилину додав йому другий голос бадьорости. „І чому се маяк мав би бути? Адже ж Доля впевнила тебе, що ти цьвіт щастя найдеш і сказала виразно, де саме" — казав другий голос.

І Молодець з великим зусилєм став вдирати ся на гору. Вийшов на вершок, повів очима у даль. По однім боці на схід лежала безконечна рівнина, що оком її не зміряти; по другім боці на захід тягнула ся гора, скручувала нечайно на північ і пропадала з виду. На самім скруті гори маячіла висока скала.

З чувством радости, трепетливого ожидання, непевности і тривоги, що межувала з розпукою, став Молодець бічи до тої скали. Ще шмат дороги ділив його від неї, шмат щораз меньший, меньший... Ось явір під скалою, ось-ось керничка, а під нею — один-одніський чорний молот.

— — — — — — — — — — — —

Коли Молодець прокинув ся з отупіня, в яке запав був після гіркого розчаровання, побачив себе в цілком иншім сьвіті.

Коло него був тільки молот. Перед ним тягнули ся по обох сторонах високі камінні стіни, а поміж стінами йшов у безконечність довгий, камінний шлях. Коли поглянув на ті стіни, читав на них всюди слова, виписані кровю: „Дорога житя".

Здивований оглянув ся поза себе і побачив тесаме: шлях тягнув ся і на схід. Що більше: Від сходу плило по нім море людських голов. Молодець чув далекий, грізний шум, що филями карбутив ся до нього. Коли той людський похід зблизив ся до нього, став він пізнавати поодинокі постати й облича. Були там чоловіки, що тручали перед собою тяжкі тачки; були жінки, що несли на руках малі діти; були старенькі бабусі і діди. За кождим кроком та людська филя шкатульгала, як би ставала на щось острого; за кождим кроком облича людий корчили ся в судорогах болю. Молодець глянув і закипів від обуреня: цілий шлях від стіни до стіни був густо набитий терновими кільцями.

Тоді він забув, що Доля обманула його так гірко, забув про своє щастє, а почувши коло себе молот, підняв його і став вбивати кільці в землю. Ішов так перед походом і без упину махав молотом. І хоч сам ранив собі ноги, хоч спина його дубіла і руки умлівали від праці, він находив у ній тихе, сердечне вдоволенє. А від людий плив до нього тихий шепіт, як ласка молитви на зболілу душу. І коли раз розігнув ся на шляху і поглянув в очи людям, що за ним поступали, тоді побачив в них блискучі сльози, а в тих сльозах лежав укритий дорогоцінний цьвіт його щастя.

Лесь Гринюк.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінятись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ТЕОДОР ВОСОХОВСЬКИЙ, замешкалий в Лічбурґ, Па., родом з села Шишківці, пов. Броди, пошукує своєї жени Катерини, з дому Ґрандаш, з села Віцень, пов. Золочів, Галичина. Вона є середнього росту, держить ся похило, її два горішні зуби є значно великі, волосє рідке жовтаве, ніс у неї маленький. Оставила мене з 4-літним хлопцем і забрала 200 долярів, втікаючи з чоловіком, який має в краю жінку і дитину. Він походить з села Палагичі, повіт Товмач, Галичина. Вміє грати на скрипці і має навичку додавати в розмові слово „сі". Я перебував з жінкою через довший час в Нюарку. Хто би доніс мені де перебуває ся пара, тому дам нагороду 50 долярів. — Адреса: 33-42

FEDOR WOSOCHOWSKI, Box 879, LEECHBURG, PA.

ПОШУКУЮ своєї сестрінки АННИ РОҐАЛЬСЬКОЇ, котра походить з села Маркопіль, повіт Зборів, Гал. Перед трома роками приїхала до Америки. Хто би о ній знав або вона сама, прошу зголоситися на адресу: 36-38

WASYL JAWORCZUKOWSKI,
Rizsak No. 2, Carteret, N. J.

ПОШУКУЮ свого брата ДМИТРА ПЕТРИНА, з села Струхановичі, пов. Самбір, Гал. Перебував в Пітсбурґу, Па. Хто би о нім знав, або він сам, зволить зголоситись до: 37-39

MICH. PETRYNA,
37 Greene St., III. fl., Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ свого шваґра НИКОЛУ, з села Колинці, повіт Товмач, котрий перебував в Скрентон, Па. через два роки. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись на мою адресу: 37

STEPHEN SAMBORSKIJ,
Box 512, Leechburg, Pa.

ПОШУКУЮ мешкання з харчем при бездітній родині, де говорять англійською мовою, в поблизу Філиделя паперні або в містах Провіденс і Павтокет, Р. Ай. Зголошення прошу адресувати: 37-39

JOHN SLOBODZIAN,
74 Roger Williams Ave.,
Phillipsdale, R. I.

СТЕШІОНЕРИ СТОР НА ПРОДАЖ, при двох школах і парку. Бизнес вироблений. Продасть дешево. Голоситись до: 37-39

WILLIAM VENSON,
520 Park Ave., Hoboken, N. J.

ПОШУКУЮ МАРІЮ КУРИЙ з Явча, МАКСИМА МОВЧАН з Воєвчина, ТЕКЛЮ РЕВУС з Лішиці Горішної і ІВАНА СКОРОВИЧ. Прошу їх зголоситись по листи, які я отримав від їх знакомих з російського полону. Моя адреса: 37

MIKE TARNAWSKI,
262 Hanover St., Boston, Mass.

ВЕЛИКА 145-АКРОВА ФАРМА в околиця Норвіч, Конн., до ренту або продажи. Земля дуже добра чорна, положене рівне, ліса і лук подостатком. Дім на 12 румів, 2 стодоли і курник. Також найпотрібнійші знаряди фармерські. По ціну і дальші інформації просить ся голосити до: 37

SEMAN GAYDOSH,
422 E. 70th St., New York City.

ХТО БИ ЗНАВ адресу дякоучителя п. ВАСИЛЯ КОПЧА зволить дати знати на понизшу адресу: 37

GREEK CATHOLIC RECTORY,
20 Turner St., Plymouth, Pa.

Хто би знав, де перебувала АНАСТАЗІЯ БАРАНИК, котра свого часу оставила свого мужа в Порт Джервіс, забираючи зі собою двоє дівчат, Ольгу і Стефанію, і виїхала з иншим чоловіком в незнану сторону, просить ся повідомити її мужа, щоби він міг заопікуватись дітьми, бо як доносять йому деякі люди, вона мала померти в шпиталі. За подане сеї вісти дам нагороду $25.00. Голоситись на адресу: 35-37

ALEXANDER BARANIK,
149—9th St., Jersey City, N. J.

ПОТРЕБА ДІВЧАТ ДО КУХНІ. Сім долярів тижнево і харч. Голоситись: 36-37
68 Montgomery St., Jersey City, N. J.

ХОЧУ ЗАМІНЯТИ СЯ З ПОСАДОЮ ДЯКА. Хто з пп. дяків хотів би перемінятись, зволить зголоситись до адміністрації „Свободи" по мою адресу. Парохії потребуючі дяка зволять також голоситись на ту адресу. 36-37

ФАРМА НА ПРОДАЖ, в віддаленю 5-центової дороги стріткарою від міста Провіденс, Р. Ай.. 50 акрів доброї, урожайної, вільної від каменя, і 50 акрів ліса; много овочевих дерев, криниця артезійська, 2 доми (9 і 3 кімнат), велика стайня, 14 коров і т. д. Готівкою або на сплату. Голоситись до: 36-41

MICHAEL LUBRANO,
257 Pontiac Ave., Auburn, R. I.
P. O. Providence

ЕМІЛІЯН СНІГУРОВИЧ, з полону в Росії, пошукує свого братанича ЕМІЛІЯНА СНІГУРОВИЧА, сина Віктора, родом з Братишева, Товмацького повіта. Зголосити ся на адресу: 35-37

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

БЕЗПЛАТНО висилаємо кождому гарний кишенковий календар на 1917 рік з цікавими додатками. Пишіть на адресу: 4—

M. B. GOLDBERGER,
75 Clarkson St., New York City.

ФАРМА 75 АКРІВ, 35 під управою, вільна від каміня, решта — добрий, грубий ліс; сам ліс заплатить фарму. Дорога добра, сад овочевий великий; 7-кімнатовий дім, в добрім стані і инші будинки; одна миля до школи і почти, а чотири милі до „дипа". Можливо як найтаньше продасть ся. По близші інформації приходити до GABRIEL DZIADIK, Main St., Derby, Conn. 34-39

ФАРМА 16-АКРОВА, все під управою, гарний дім 8-кімнатовий, добра стайня, велика шопа на сіно і много инших будинків; вода здорова; 10 до 15 мінут ходу до школи, почти і „дипа"; дорога добра; гарний сад. З фармою продасть ся кляч (жеребна) 5-літна, боґа, два упряжи, плуг і инші знаряди; около 5 тон сіна; корова молочна, кільканайцять курий. Місцевість фабрична. По близші інформації просить удавати ся до GABRIEL DZIADIK, Main St., Derby, Conn., або до властителя Г. БУДЗУЛ, Mont. Road, Seymour, Conn. 34-39

ФОНОҐРАФ з многими гарними рекордами, який коштував $40.00 продасть сейчас за $12.00. Все в найліпшим стані. Адреса: 34-38

MR. PETRAK,
834 E. 5th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА, дім корнеровий о 6 кімнатах, добрий на бизнес ґросерню; побіч другий дім о 10 кімнатах, велика шопа і курник; 3 акри землі о двох фронтах; 5 мінут від стації і школи в середині міста; всьо продам за $2.500; потреба готівки $800; решта на сплати. Голоситись до: 35-37

А. ЛЯНҐЕВИЧ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ ЛОНЧ-РУМ В ДОБРІМ МІСЦИ. бизнес вироблений, ціна дуже приступна. Добра нагода для нашого чоловіка. Голоситись до: 34-39

LUNCH ROOM,
517 Newark St., Hoboken, N. J.

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ, в добрім і виробленім місци, між нашими людьми. Продаєсь з причини набутя другого бизнесу. Спродасть дешево. Голоситись до:

WILLIAM FECICA, 35-43
133 Kent Ave., Brooklyn, N. Y.

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА, 4 години від Ню Йорку. Дім о 8 кімнатах, 1½ акра землі під управу, стодола і курник, 16 кур, ½ бочки капусти, редькви, соломи і сіна досить; всі начиня рільничі, яблоні; 5 мінут від костела, школи, стації і фабрики. Ціна $1.700; потреба $1.000 готівки, решта на сплати. Голоситись до: 35-37

А. ЛЯНҐЕВИЧ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Від 8. рано до 8. вечером і в неділю).

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА, дім о 10 кімнатах, 5 на долі, 5 на горі, побіч другий дім о 8 кімнатах, але потребує реперації, може бути ужитий на кузню або шапу; великий курник, 10 яблінок, 5 груш, 5 акрів землі, 5 мінут від стації, костела, школи і фабрик. Ціна за всьо $2.500, потреба $800 готівки, решта на сплату. Голоситись до: 35-37

A. GABRYELEWICZ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Від 8. рано до 8. вечером і в неділю).

НА ПРОДАЖ МАЛА ФАРМА до хову курий; дім о 6 кімнатах і курник; 5 акрів землі; 5 мінут від стації, школи, фабрики і костела. Ціна $1.500, потреба $750 готівки, решта на сплати. Голоситись до: 35-37

А. ҐАБРИЄЛЕВИЧ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Від 8. до 8. вечером щодня і неділю).

НА ПРОДАЖ ДІМ о 6 кімнатах і курник; всьо потребує докладної направи; 3 яблоні, ¼ акра землі; 5 мінут від стації, міста, фабрики і костела. Ціна $700, потреба $400 готівки, решта на сплату. Голоситись до: 35-37

ВСЕНАРОДНЕ БЮРО РЕАЛЬНОСТИЙ І ВИМІНИ БИЗНЕСІВ,
79 E. 7th St., New York, N. Y.
(Отворено в кождім часі).

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і слухачка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових, технічних, механічних і торговельних. Інформації устні або писемні уділює: 07—

M. SCHWARTZ, Tel. Lenox 6096
168 E. 89th St., New York, N. Y.